

Závěrečná evaluace kurzů DVPP zaměřených na sociální znevýhodnění

Zpracování výstupů z evaluačních dotazníků účastníků a lektorů z kurzů DVPP realizovaných ČvT v období leden 2014 – květen 2015

V rámci projektu jsme využívali evaluaci v průběhu celé realizace kurzů DVPP a ve všech třech běžích modulu Asistent pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním. V závěru kurzu jsme si nechali udělat také externí evaluaci kurzů.

Informace zde jsou ze zpracování 76 kurzů realizovaných v období listopad 2013 až květen 2015. Celkově bylo na kurzech 1530 účastníků z toho 1508 pedagogických pracovníků. Dotazník vyplnilo celkem 1525 účastníků. Zpracovaná data jsou z 51 kurzů na škole a 25 otevřených kurzů. Otevřené kurzy navštívilo celkem 336 účastníků, akce na škole 1173.

Evaluace vychází z následujících dat:

	Období Prosinec 2013 – květen 2015
Počet vzdělávacích akcí	12
Počet kurzů	16
Počet účastníků	1530
Průměrný počet účastníků	20
Úspěšnost evaluace	99,67%

Tab. 1 Zdroje dat k evaluaci

Hlavní partner:

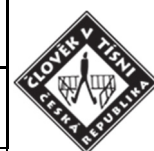

Přehled jednotlivých kurzů s počtem realizací

Druh kurzu	Počet realizací	Počet účastníků
1. Komunikace školy s rodiči	13	249
2. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen žáků se SVP	14	294
3. Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání	14	294
4. Heterogenita skupiny a klima třídy	10	199
5. IVP jako živý nástroj vzdělávání žáků se SVP	4	80
6. Jazyková vybava žáků hovořících romsky/romským etnolektem češtiny	3	60
7. Neviditelné překážky – speciální potřeby žáků se SVP	1	12
8. Práce s předsudky na českých školách	3	58
9. Proč inkluzivní vzdělávání? Principy, efektivní metody a právní rámec vzdělávání žáků	3	71
10. Role pracovníků ústavních zařízení v práci s ohroženými dětmi a rodinami	1	24
11. Vliv ústavní výchovy na školní úspěšnost žáků	1	5
12. Spolupráce školy a místních komunit – komunitní vzdělávání	1	29
13. Práce s kulturní odlišností v české škole	3	50
14. Vliv odlišného mateřského jazyka na školní úspěšnost žáků	1	16
15. Asistent pedagoga pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí	3	54

Hlavní partner:

Tab. 2 Přehled témat realizovaných kurzů

Co se týče regionálního rozložení nejvíce kurzů bylo realizováno v Praze i díky sídlu partnera, ve všech případech šlo ale o kurzy otevřené, na nichž byli účastníci z celé ČR, kromě hl. m. Prahy, dále se nejvíce kurzů realizovalo v Ústeckém kraji -11, ve Středočeském – 9 a v Jihomoravském kraji – 8. Ani jeden kurz se nepodařilo uskutečnit i přes spolupráci s JČU v Jihočeském kraji, všechny zde vypsány kurzy byly pro malý zájem zrušeny, stejně tak v kraji Vysočina byl i přes propagaci nulový zájem. Podrobněji lze rozložení kurzů i témat po republice vidět v tabulce níže.

Tab. 3 Realizace kurzů v jednotlivých regionech i s tématy kurzů

Druh kurzu	Počet realizací	Počet účastníků	Kraj
Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání	3	60	Pardubický
Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen žáků se SVP	1	24	
Práce s kulturní odlišností v české škole	1	22	
Celkem	5	106	
Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen žáků se SVP	3	83	Jihomoravský
Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání	1	28	
Spolupráce školy a místních komunit – komunitní vzdělávání	1	29	
Heterogenita skupiny a klima třídy	1	17	
Jazyková výbava žáků hovořících romsky/romským etnolektem češtiny	1	25	
Komunikace školy s rodiči	1	19	
Celkem	8	201	
IVP jako živý nástroj podpory žáků se SVP	1	13	Královéhradecký
Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání	2	50	
Proč inkluzivní vzdělávání?	1	27	
Komunikace školy s rodiči	2	36	
Heterogenita skupiny a klima třídy	1	27	
Celkem	7	153	
Role pracovníků ústavních zařízení v práci s ohroženými dětmi a rodinami	1	24	Liberecký
Celkem	1	24	
Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků nejen se SVP	2	44	Moravskoslezský

Hlavní partner:

Práce s předsudky na českých školách	1	33	
Proč inkluzivní vzdělávání?	1	26	
Heterogenita skupiny a klima třídy	2	46	
Komunikace školy s rodiči	1	21	
Celkem	7	170	
Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen žáků se SVP	1	18	Olomoucký
Komunikace školy s rodiči	1	25	
Celkem	2	43	
Jazyková vybava žáků hovořících rosky/romským etnolektem češtiny	2	35	Plzeňský
Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen žáků se SVP	1	22	
Komunikace školy s rodiči	1	19	
Celkem	4	76	
Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen žáků se SVP	2	19	Praha
Heterogenita skupiny a klima třídy	2	15	
Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání	2	20	
Práce s kulturní odlišností v české škole	1	6	
Práce s předsudky na českých školách	1	6	
Asistent pedagoga ze sociálně znevýhodněného prostředí	3	54	
Vliv ústavní výchovy na školní úspěšnost žáků	1	5	
Komunikace školy s rodiči	1	18	
AP v současné škole – WS pro ředitele a zřizovatele škol	1	14	
Celkem	14	157	
Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen žáků se SVP	3	71	Středočeský
Vliv odlišného mateřského jazyka na školní úspěšnost žáků	1	16	

Hlavní partner:

Práce s kulturní odlišností v české škole	1	22	
Práce s předsudky na českých školách	1	19	
IVP jako živý nástroj podpory žáků se SVP	1	25	
Komunikace školy s rodiči	2	41	
Celkem	9	194	
Heterogenita skupiny a klima třídy	2	57	Ústecký
Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání	5	120	
Komunikace školy s rodiči	4	70	
Celkem	11	247	
Heterogenita skupiny a klima třídy	2	37	Zlínský
Proč inkluzivní vzdělávání?	1	18	
IVP jako živý nástroj podpory žáků se SVP	2	42	
Neviditelné překážky – speciální potřeby žáků se SVP	1	12	
Celkem	6	109	
Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání	1	16	Karlovarský
Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen žáků se SVP	1	13	
Celkem	2	29	

Hlavní partner:

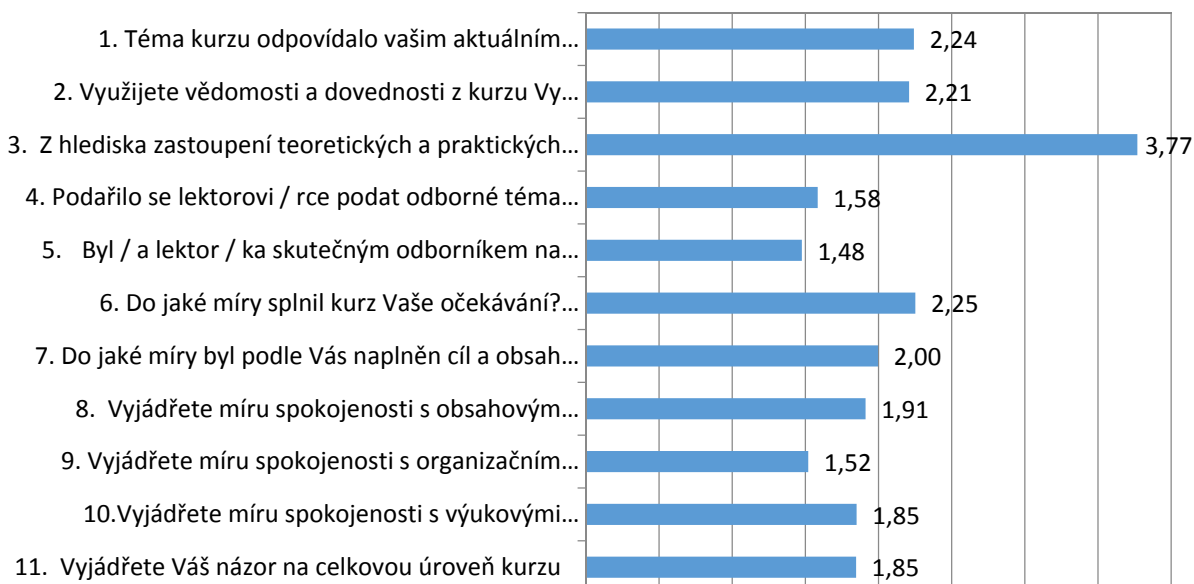

Souhrnné hodnocení za všechny kurzy z pohledu účastníků

Výsledné průměrné hodnoty jsou většinou do 2, některé jen lehce na 1, což znamená velmi kladné hodnocení kurzů (škála je 1 – 7, přičemž 1 = nejvyšší hodnocení). Pouze v případě otázky č. 3 byla škála nastavena jinak: Z hlediska zastoupení teoretických a praktických informací byl kurz spíše teoretický (volte 1), vyvážený (volte 4) nebo prakticky orientovaný (volte 7) je dána jiným nastavením škály, kdy odpovědi blíží se k číslu 4 jsou známkou vyváženosti kurzu.

Celková evaluace kurzů DVPP z pohledu účastníků

Hlavní partner:

Graf 1 Průměrné hodnocení za všechny kurzy za všechny kurzy, co byly (mimo AP modulu)

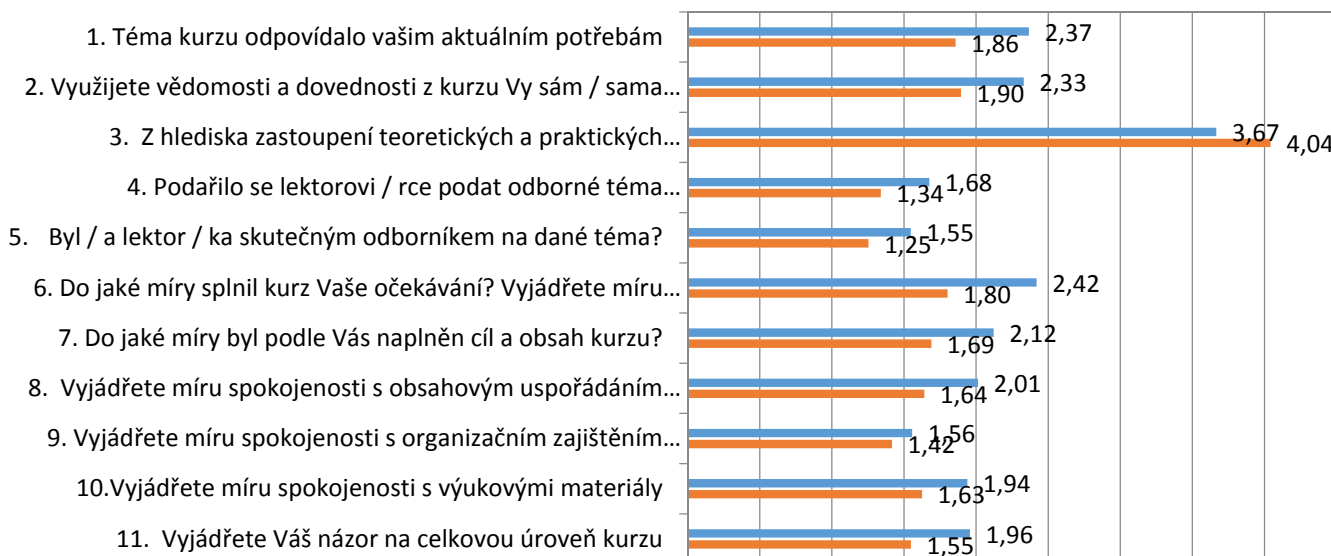
Celkový pohled na realizované kurzy ukazuje, že nejvíce byli účastníci spokojeni s lektory a jejich odborností a komunikačními dovednostmi – nakolik dokázali předat obsah kurzů srozumitelně. Dále si vysoce cenili také organizační zajištění kurzů, výukové materiály a nastavení kurzu a jeho obsahu. Vyšší hodnota u odpovědí na otázku Z hlediska zastoupení teoretických a praktických informací byl kurz spíše teoretický (volte 1), vyvážený (volte 4) nebo prakticky orientovaný (volte 7) jsou známkou vyváženosti kurzu.

V graf 2 níže lze porovnat hodnocení kurzů, které byly realizovány na školách a jako otevřené kurzy. V případě otevřených kurzů, na kterých byla účast dobrovolná, je často patrná vyšší motivace účastníků, než u akcí na škole, kterých se účastnil celý pedagogický sbor z rozhodnutí vedení školy, téměř ve všech sledovaných parametrech byly kurzy hodnoceny lépe, nejvíce je to patrné zejména v oblasti přínosu kurzu – tedy do jaké míry účastníci využijí vědomosti a dovednosti v praxi a jak téma odpovídalo jejich potřebám. Pouze při pohledu na skutečnost, do jaké míry byl kurz zaměřený spíše teoreticky či prakticky nebo vyvážený, lze konstatovat, že obecně se dle průměrných hodnocení jeví kurzy realizované na školách jako o něco více praktické.

Porovnání celkových evaluací otevřených kurzů a kurzů na škole

■ Akce na škole ■ Otevřený kurz

Graf 2 Průměrné hodnocení za všechny kurzy – porovnání kurzů otevřených a kurzů na školách za všechny kurzy, co byly (kromě AP modulu)

Účastníci v dotaznících hodnotili 3 oblasti: **přínos kurzu**, **lektora/rky kurzu** a **kurz celkově**. Hodnoty v grafech představují průměrné hodnoty toho, jak účastníci hodnotili jednotlivé dotazované oblasti.

Co se týče dopadů kurzů na školy, resp. pedagogický sbor, je dle externích evaluátorů¹ třeba rozlišit, zda je problematika inkluze pro školu nová nebo zda se jí již delší dobu věnuje. V případě zkušených kolektivů realizované kurzy nepřinesly významné systémové změny, neboť ty proběhly již v minulosti. Pedagogický sbor si pouze ověřuje používané postupy a konfrontuje je s lektorem, navzájem mezi sebou, příp. u otevřených kurzů s ostatními účastníky. K systémovým změnám dochází zejména na školách, kde pedagogický sbor nemá s inkluzí dostatečné zkušenosti, avšak pedagogové a asistenti mají dostatek osobní vůle problematiku inkluze na škole řešit. V takovém případě jsou dopady pořádaných kurzů významné.

¹ Závěrečná zpráva z externí evaluace je přílohou Závěrečné zprávy za DVPP.

Na školách, kde neprobíhaly uzavřené kurzy, ale pedagogičtí pracovníci a jejich asistenti se účastnili otevřených kurzů, je dle externích evaluátorů potenciál pro dopady na systémové úrovni nižší. V těchto případech lze identifikovat dopady zejména ve využití nabytých poznatků v individuální práci jednotlivých pedagogů. Uzavřené kurzy realizované na školách mají potenciál přispět k systémovým změnám na škole jako celku.

Následují grafy s průměrnými hodnotami odpovědí na otázky vždy nejprve po jednotlivých kurzech tematicky souhrnně a následně po jednotlivých kurzech (jsou uvedeny názvy kurzu a místo konání).

Hodnocení kurzů z hlediska přínosu

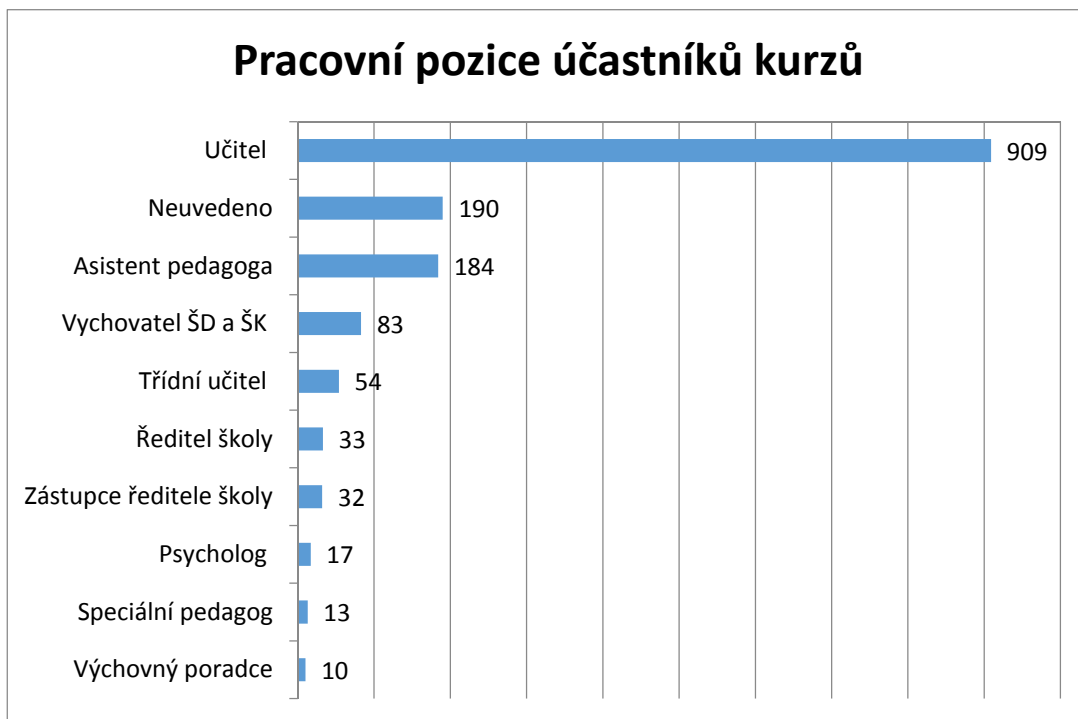
První oblast byla zaměřena na přínos kurzů. Naším cílem je nabídnout takové kurzy, které budou pro účastníky přínosné jak v teoretické, tak i v praktické rovině.

Hodnocení kurzů je často ovlivněno i složením účastníků - jiné potřeby mají učitelé škol hlavního vzdělávacího proudu, jiné na speciálních školách či jako dobrovolníci pracující ve vzdělávání. Podrobněji ilustrují účastníky kurzů následující dva grafy.

Hlavní partner:

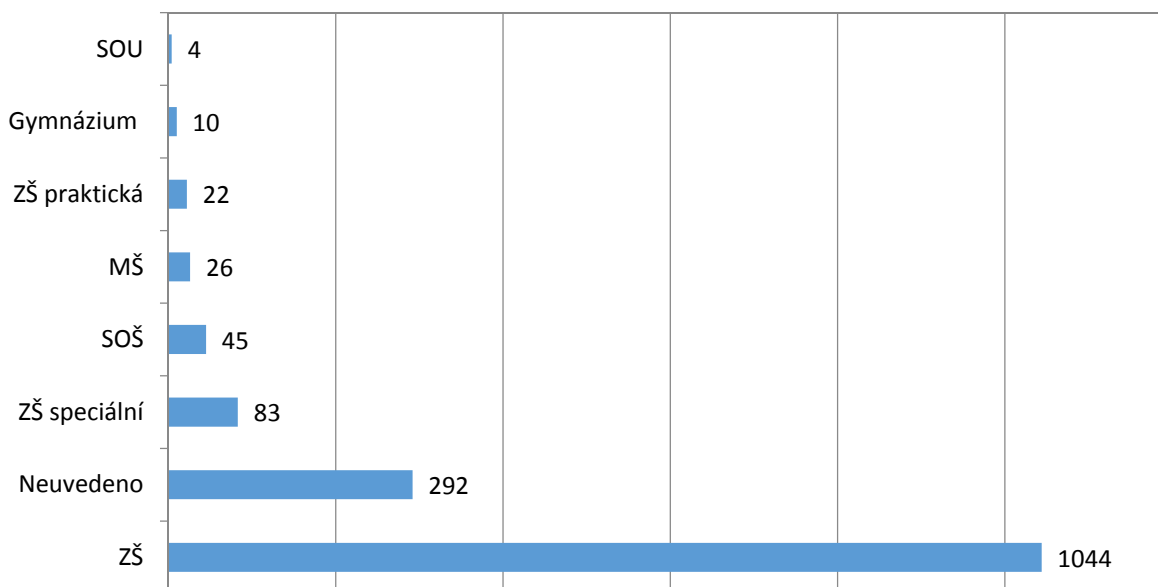
Pracovní pozice účastníků kurzů

Graf 3 Složení účastníků kurzů dle jejich pracovní pozice za všechny kurzy, co byly (včetně AP modulu)

Účastníci kurzů dle typů školských zařízení, kde působí

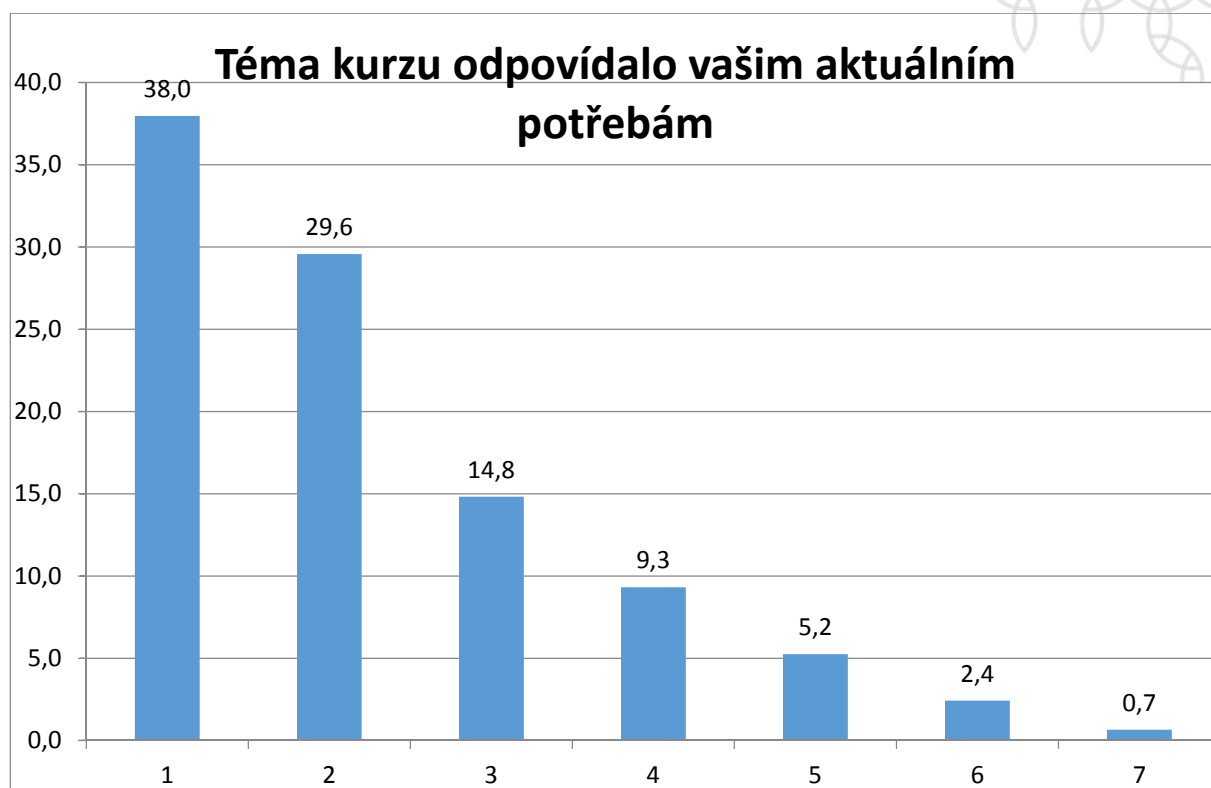
Hlavní partner:

Graf 4 Informace o účastnících kurzů dle typu škol/zařízení za všechny kurzy, co byly (včetně AP modulu)

Dva výše uvedené grafy ukazují, že převážnou většinou byli účastníci kurzů učitelé ZŠ – 68%. Nabídka zaměřená na samotné asistenty pedagoga zvýšila i jejich účast v kurzech – celkem jich bylo 12% z celkového počtu účastníků.

Jak je vidět na následujících grafech, většina kurzů **odpovídala potřebám jejich účastníků**. Vyšší průměrné hodnoty lze vysledovat zejména u akcí pořádaných na škole, kdy je školen často celý pedagogický sbor, o volbě tématu často ředitel rozhoduje a ne vždy se jeho výběr opírá o volbu většiny pedagogů a u kurzů které jsou svým tématem kontroverzní a málokdy jsou účastníci napříč pedagogickým sborem v souladu – téma tak tedy logicky neodpovídá potřebám všech zúčastněných. To se nejvíce ukazuje u hodnocení kurzu Komunikace školy s rodiči, který je ve své podstatě nekontroverzní a navíc je téma komunikace velmi široce uplatnitelné – viz Graf 6.

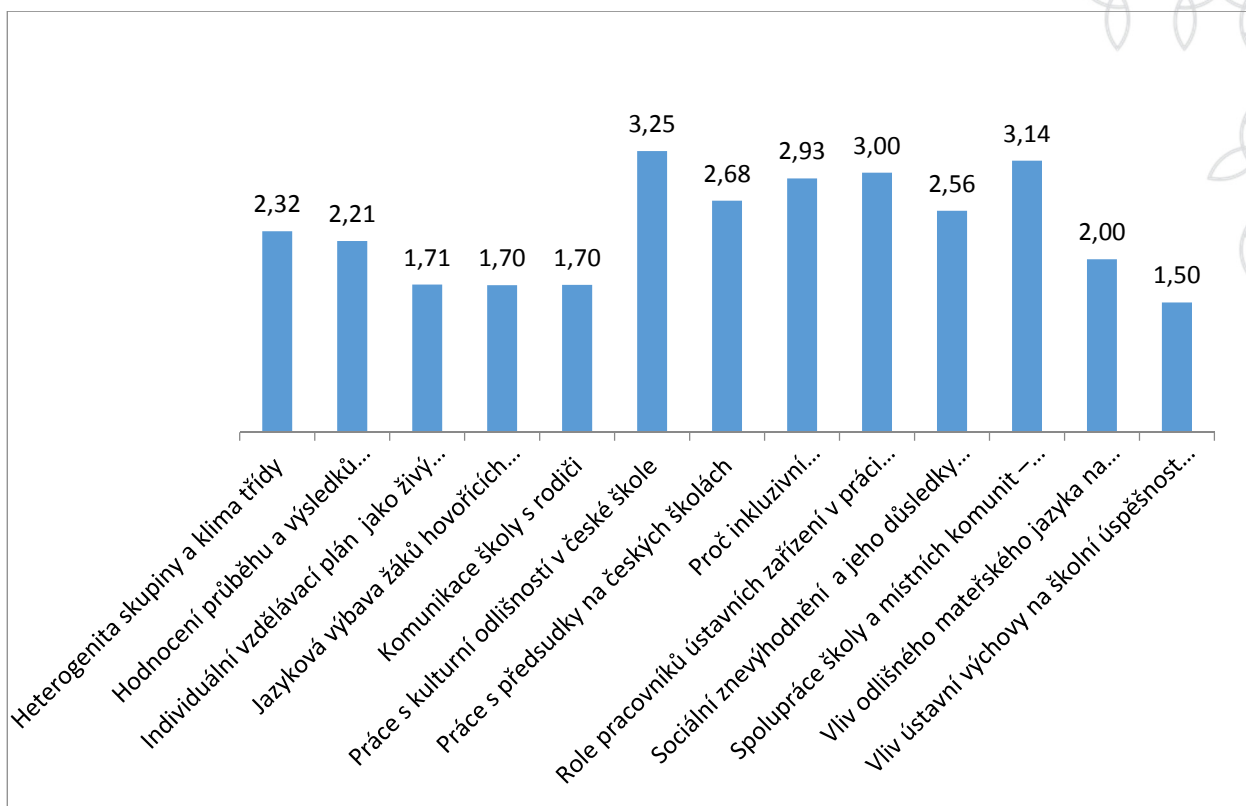

vní partner:

Graf 5 Téma kurzu ve vztahu k potřebám

Výše uvedený graf ilustrující nakolik téma kurzu odpovídalo účastníkům, ukazuje, že téměř ve $\frac{3}{4}$ případů – celkem v 68% bylo téma kurzu pro účastníky aktuálně potřebné. Naopak jen 3% účastníků téma jako potřebné nevnímali. To odpovídá i závěrům z externí evaluace kurzů. Dle zjištění externích evaluátorů „lze přínosy kurzů vidět jak u uzavřených kurzů, tak u otevřených vzdělávacích akcí. Účastníci kurzů hodnotí přínos pro svou další práci velmi vysoko (90 % respondentů hodnotí kurz jako přínosný). Zhruba třetina respondentů uvádí, že absolvovaný kurz/y byly impulzem pro změnu jejich přístupu k žákům ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, resp. k žákům se specifickými vzdělávacími potřebami. Pedagogičtí pracovníci s nulovými nebo malými znalostmi v této oblasti vidí přínosy realizovaných kurzů v uvědomění si šíře, hloubky a významu problematiky inkluze a nutnosti dalšího vzdělávání. Tito pracovníci pak hodnotí přínosy kurzů zejména svým lepším pochopením potřeb specifických skupin žáků a uvědomění si potřeby individuálního přístupu k nim. Pedagogičtí pracovníci se zkušenostmi v oblasti inkluze vidí přínosy absolvovaných kurzů zejména v ověření si správnosti používaných metod a postupů a možnosti sdílení dobré praxe.“

Hlavní partner:

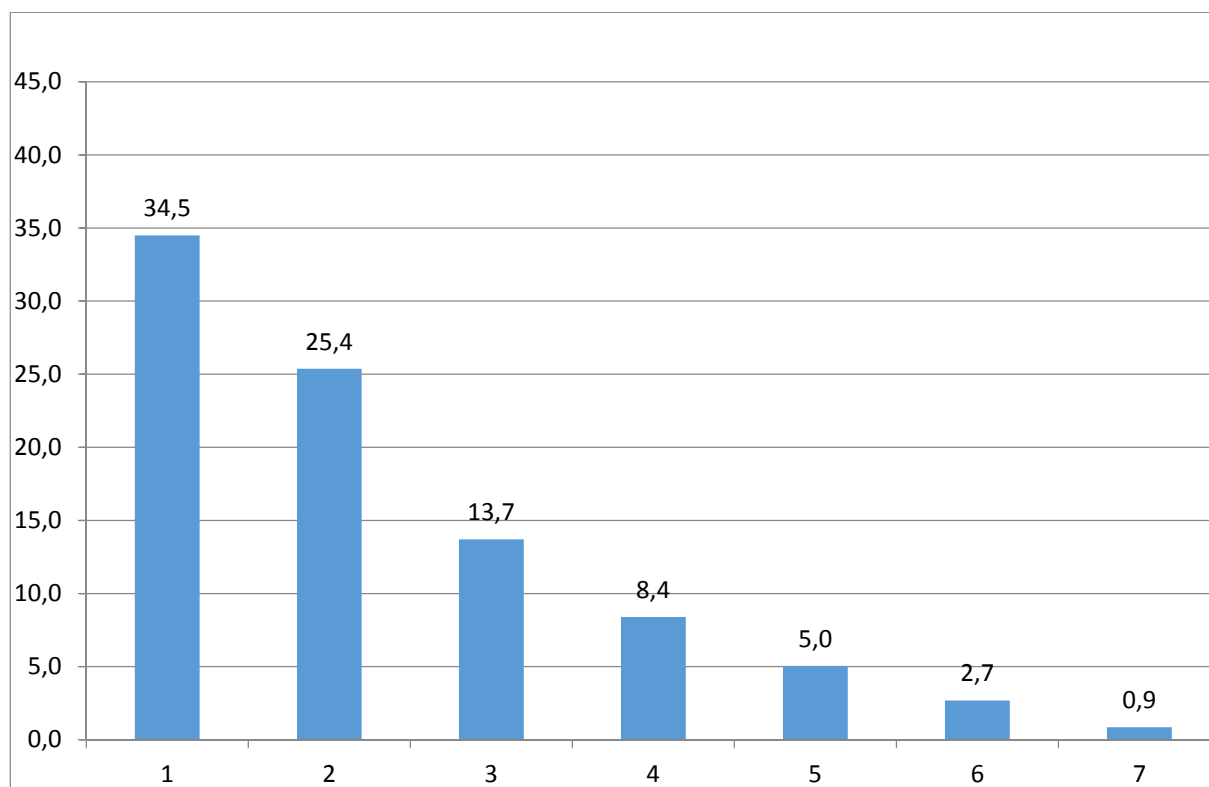
Graf 6 Téma kurzu ve vztahu k potřebám – souhrnně po tématech

Konkrétní dopad, resp. oblast, v níž se poznatky absolvovaného kurzu pozitivně odrazí, záleží především na absolvovaném tématu vzdělávání, ale také na osobnostním postoji pedagogického pracovníka.

V grafu 6 nahoře lze srovnat, nakolik účastníci vnímali téma jako potřebné napříč jednotlivými kurzy. Ačkoliv zde díky průměrným hodnotám došlo k jistému zkreslení, přesto je jasné patrné, že mezi vnímáním aktuální potřebnosti tématu byly u kurzů rozdíly. Mezi dva nejlépe hodnocené kurzy z této oblasti patří kurz Komunikace školy s rodiči, který byl i jedním z nejvíce poptávaných kurzů, realizoval se celkem třináctkrát, druhý nejlépe hodnocený kurz Jazykové vybavy žáků hovořících romsky byl realizován celkem třikrát. Hodnocení kurzu Práce s kulturní odlišností bylo silně ovlivněno nepřijetím tématu většinou pedagogického sboru na jedné ze škol, kde si kurz objednalo vedení školy, podobně tomu bylo i kurzu Proč inkluzivní vzdělávání.

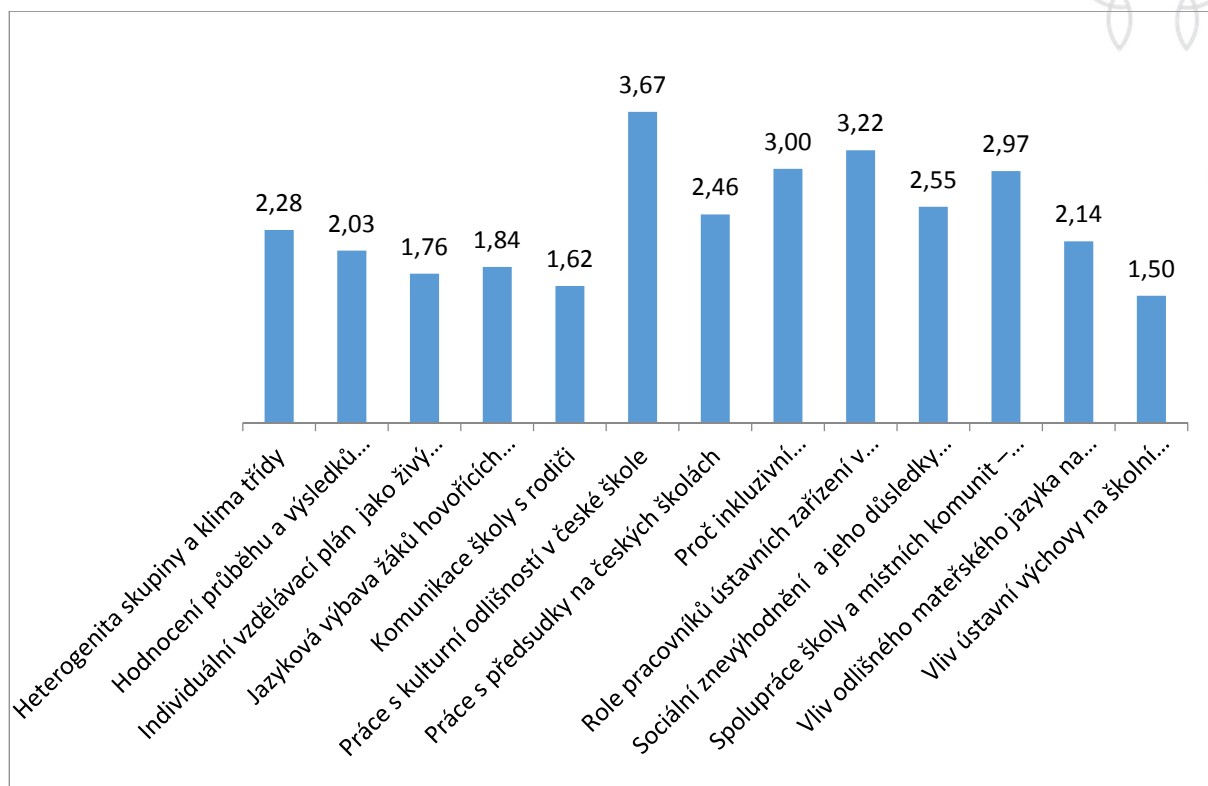
S vnímáním potřebnosti tématu koreluje i hodnocení toho, nakolik účastníci mohou využít vědomosti a dovednosti získané na kurzu ve vlastní praxi. Dle grafu 7 níže 60% účastníků uvedlo, že jsou pro ně poznatky z kurzu využitelné v praxi. Konkrétní rozdíly dle témat jednotlivých kurzů uvádí graf 8 dále.

Hlavní partner:

Graf 7 Využitelnost poznatků v praxi – odpovědi účastníků za kurzy

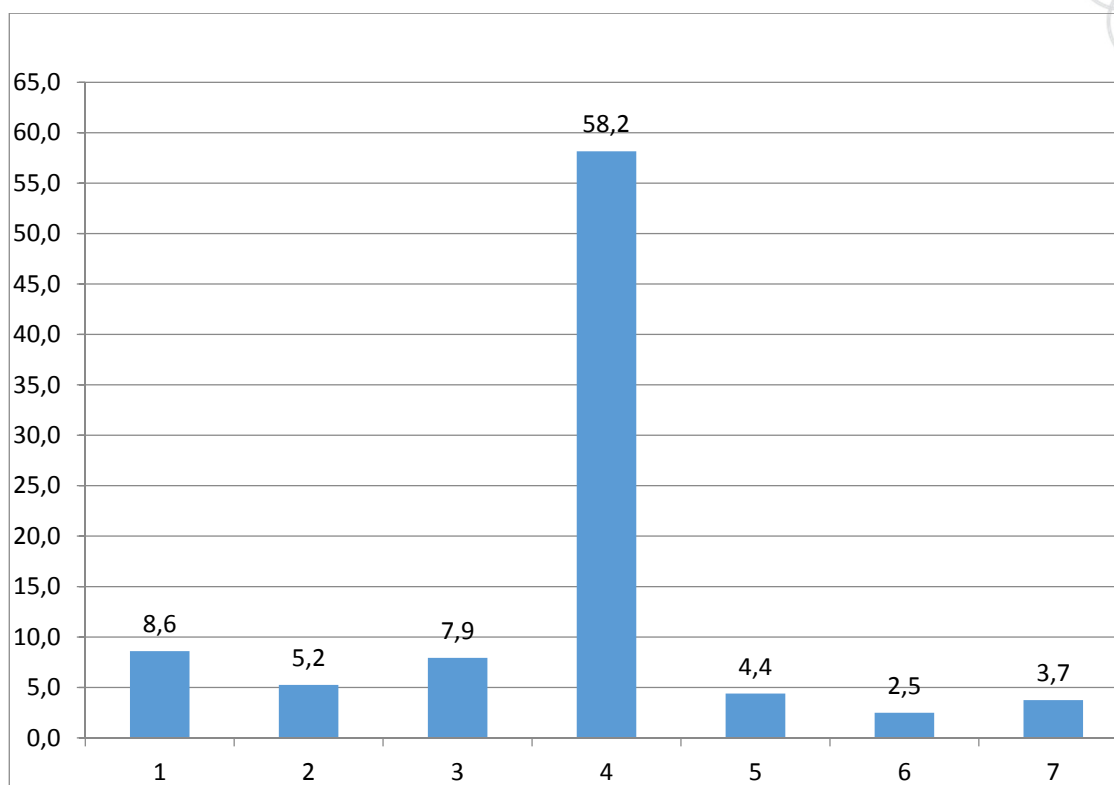
Hlavní partner:

Graf 8 Využitelnost poznatků v praxi za jednotlivá témata

U hodnot uvedených v grafu výše je dobré si připomenout, že hodnocení, nakolik účastníci využijí poznatky z kurzu v praxi byly hodnoceny na škále 1-7, celkové hodnoty, které se v polovině kurzů pohybují do 2, a je ve dvou případech překročili hodnotu 3, naznačují, že poznatky z kurzů jsou pro účastníky ve většině případů v praxi použitelné. I zde patrné, že nejvíce mohou účastníci aplikovat v praxi poznatky z kurzu Komunikace s rodiči, dále kurzu zaměřeném na práci s Individuálním vzdělávacím plánem, Jazykovou výbavou žáků hovořících romsky a Vlivu ústavní výchovy na školní úspěšnost žáků. Horších ale stále přeci jen dobrých výsledků zde dosahují již výše zmíněná kontroverzní témata jako např. Práce s kulturní odlišností, proč inkluzivní vzdělávání i dva nejvíce poptávané kurzy Heterogenita skupiny a klima třídy a Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání.

Lze si klást otázku, zda účastníci přicházejí či nepřicházejí do styku s dětmi nebo žáky, na jejichž problematiku byly kurzy nabízeny.

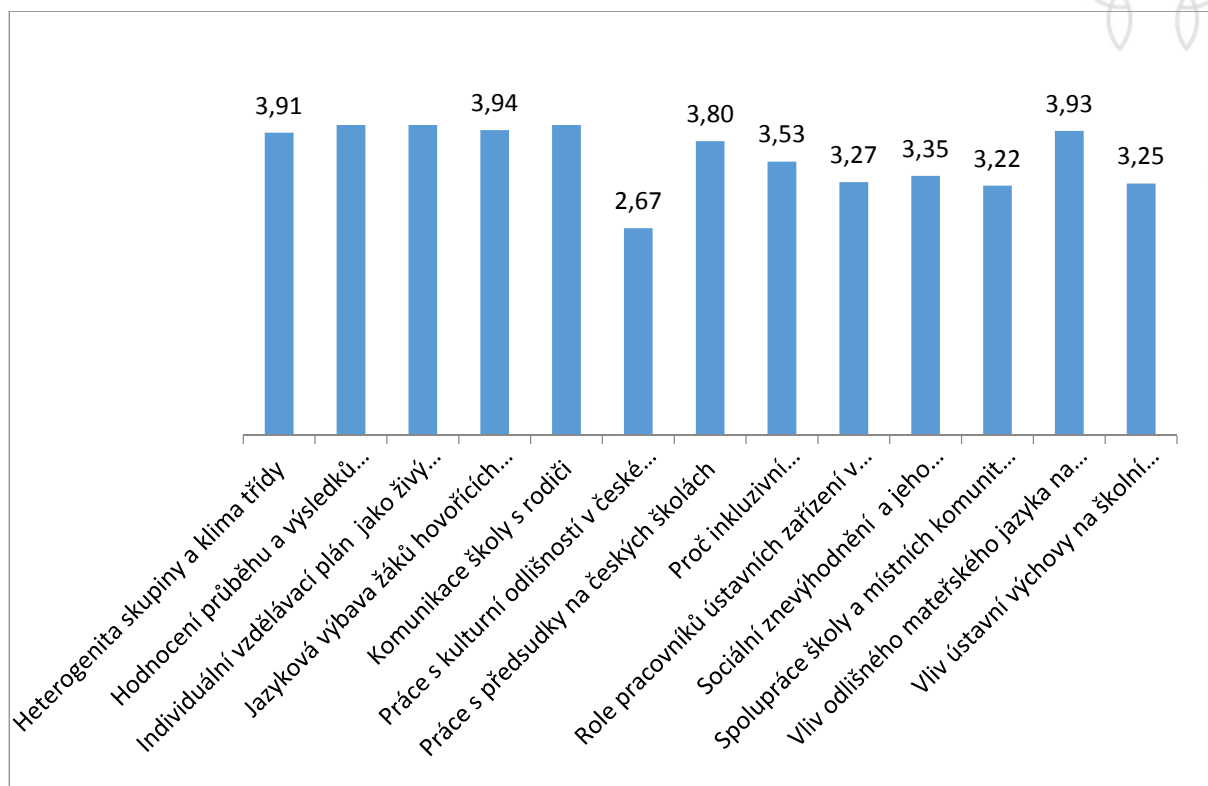
Hlavní partner:

Graf 9 Vyváženosť teoretických a praktických informací za všechny kurzy

Výše uvedený graf znázorňuje rozložení odpovědí na otázku, zda byl kurz spíše teoretický (volte 1), vyvážený (volte 4) nebo prakticky orientovaný (volte 7). Je patrné, že kurzy účastníci vnímali převážně jako vyvážené – 58%, v 6% spíše praktické a ve 14% jako spíše teoretické.

Dle nálezů externí evaluace méně zkušení účastníci čerpají nejvíce z praktických poznatků, např. pro organizaci činnosti, vedení záznamů a dokumentů, způsobu komunikace s rodiči nebo řešení krizových situací. I když byl účastníky kurzů upřednostňován jejich praktický obsah, zejména ti méně zkušení dobře hodnotili i prezentované teoretické souvislosti a otázky právní úpravy jejich činnosti.

Hlavní partner:

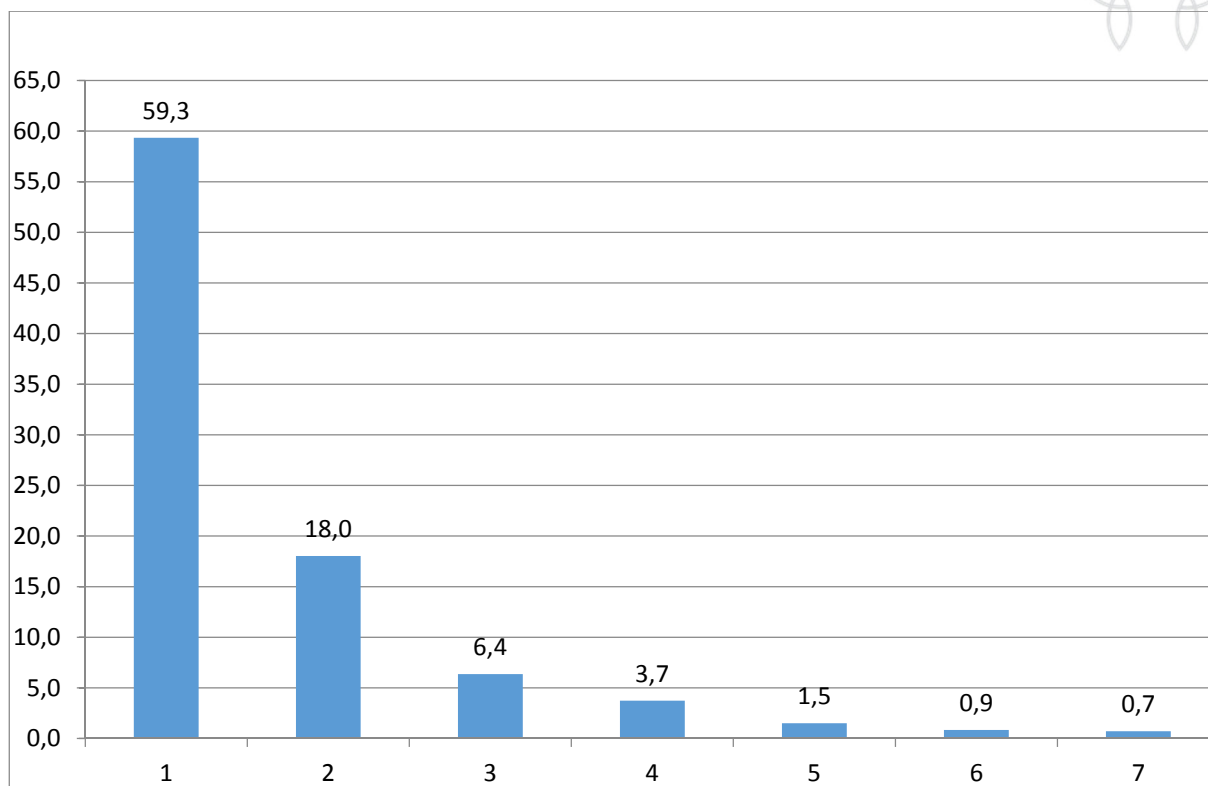

Graf 10 Vyváženost teoretických a praktických informací za témata

Z výše uvedeného grafu je patrné, že logicky nejvyšší hodnota je kurzů Vliv odlišného mateřského jazyka, Komunikace školy s rodiči a Jazykovou výbavou žáků hovořících romsky, kde je praktický nácvik velkou částí kurzu. Nicméně velmi příznivě se k této středové optimální hodnotě blíží i ostatní kurzy. Nejméně je tomu u kurzu Práce s kulturní odlišností, který je více zaměřen na změnu postoje účastníků.

Hodnocení lektora/lektorky kurzu

Hodnocení lektorů dosáhlo ze sledovaných oblastí nejlepších hodnot. Průměrné hodnocení za všechny kurzy je u srozumitelnosti lektorů 1,58, což potvrzuje fakt, že pro většinu účastníků byly kurzy podány **srozumitelnou formou**.

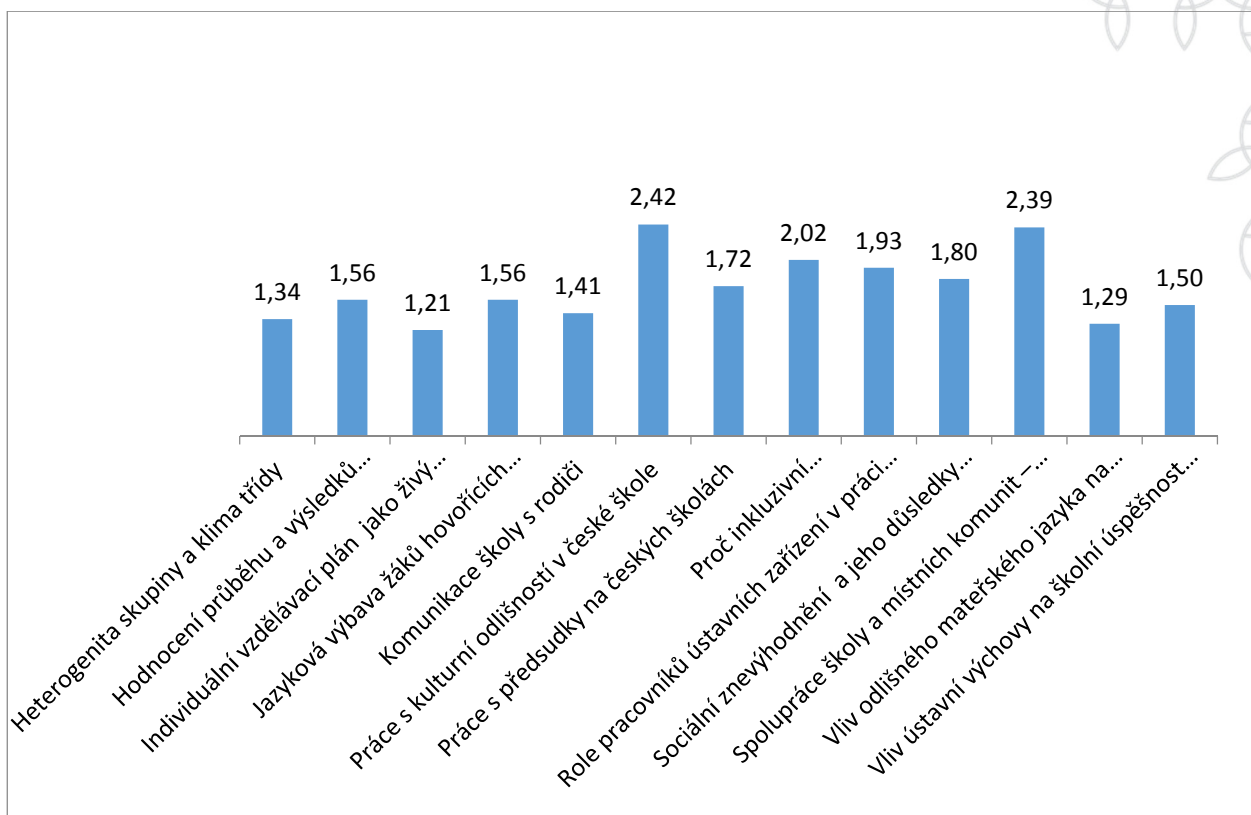

Hlavní partner:

Graf 11 Srozumitelnost lektora

Většina účastníků lektory velmi kladně hodnotila, pokud jde o srozumitelnost podání obsahu účastníkům, 77% jich bylo velmi spokojeno, jen necelá 2% byla jiného názoru.

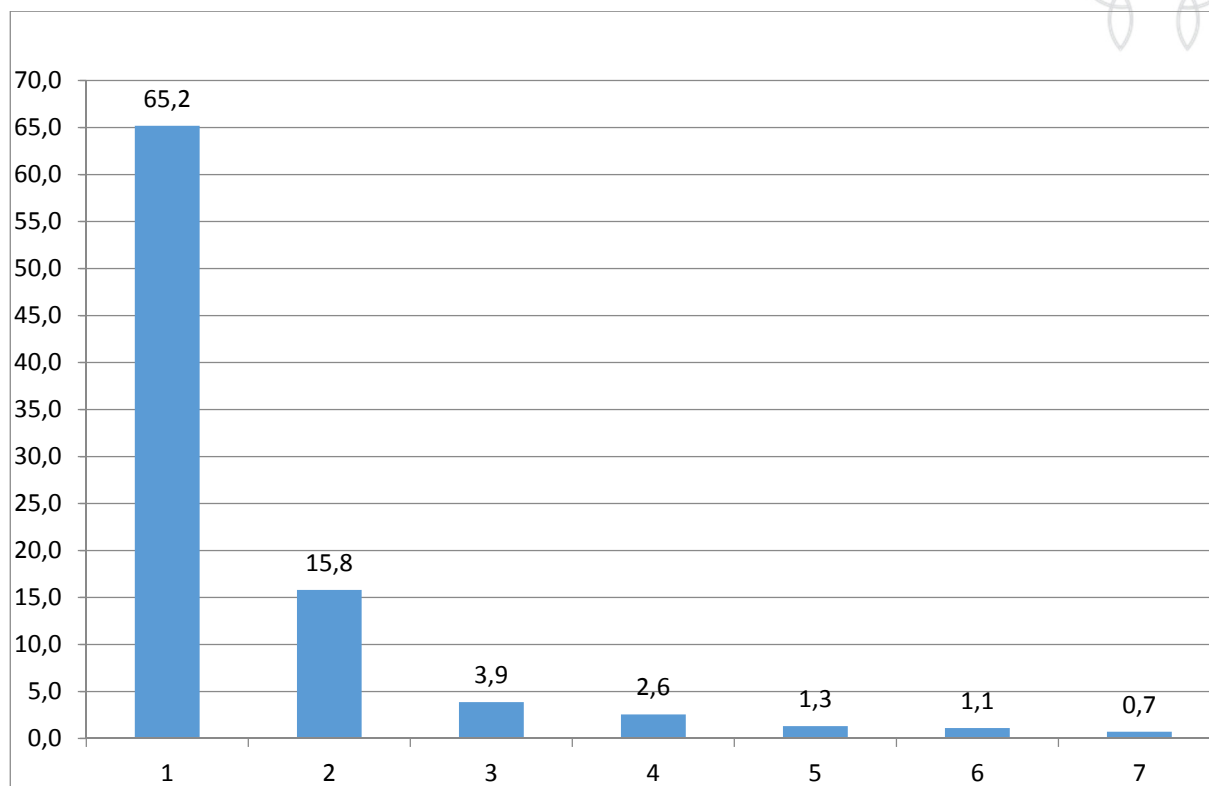

Hlavní partner:

Graf 12 Srozumitelnost lektora - jednotlivá témata

Výše uvedený graf ukazuje, že ve většině kurzů byla spokojenost s podáním obsahu velmi vysoká – 10 kurzů je do hodnoty 2, pouze 3 kurzy jsou do 2,5, což je ale také stále velmi dobré hodnocení.

Hlavní partner:

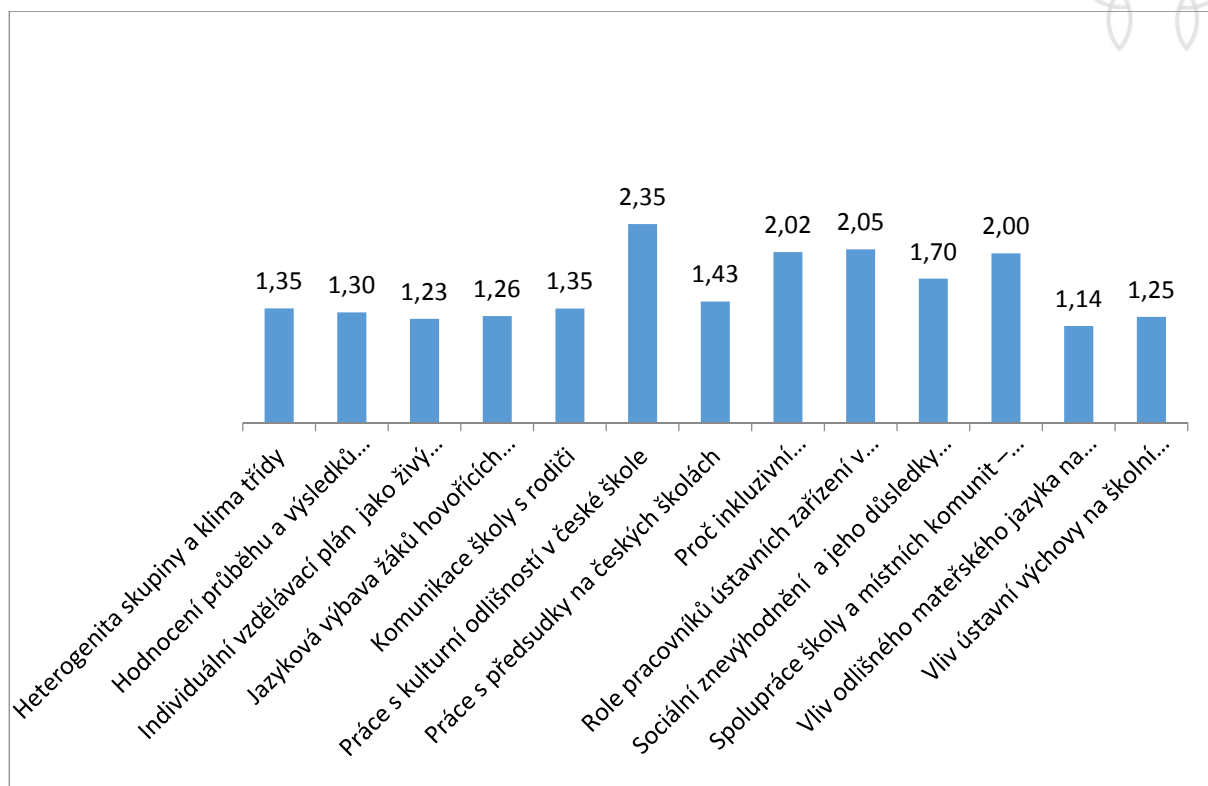
Graf 13 Odbornost lektora

Ještě více než srozumitelnost účastníci hodnotili odbornost lektorů. V 88% ji hodnotili velmi kladně, opět jen necelá 2% účastníků byla jiného názoru. I z celkového hodnocení je patrné, že odbornost byla nejvýše hodnoceným parametrem, dosáhla průměrné hodnoty 1,48, což potvrzuje, že lektorský tým byl složen ze skutečných odborníků v dané oblasti.

Ke spokojenosti s lektory odkazuje i několik citací:

„Děkujeme za seminář - úplně všechny kolegyně byly nadšené. Lektor byl skvělý - informace velmi zajímavé.“ ZŠ Újezd u Brna, Komunikace školy s rodiči

„S prací pana lektora Dubce jsme seznámeni již řadu let. Je pro nás zárukou kvality vzdělávací akce pro učitele.“ ZŠ Hradební, Broumov, Komunikace školy s rodiči

Hlavní partner:

Graf 14 Odbornost lektora za jednotlivá témata

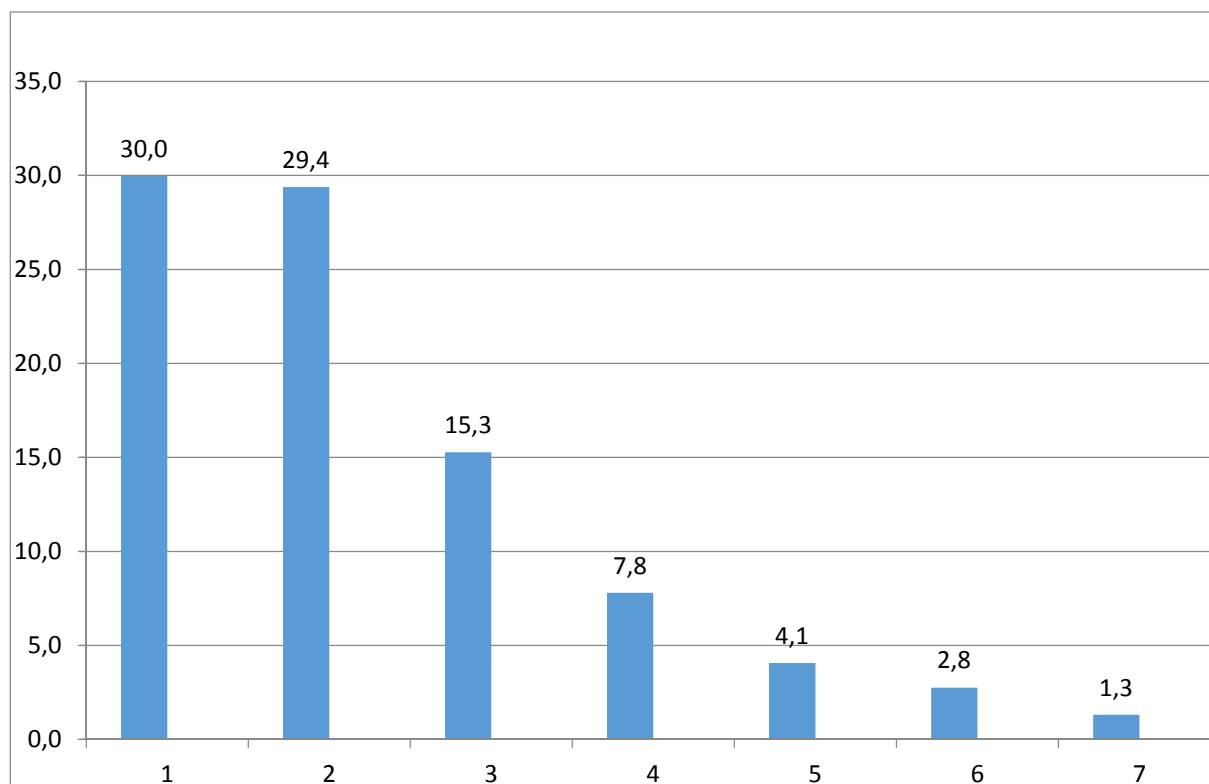
Hodnocení lektorů co do odbornosti dosáhlo celkově nejlepší hodnoty – průměr za všechny kurzy byl 1,48. Ve všech kurzech se dle grafu 14 potvrdila odbornost lektorů – zejména jejich zkušenosti a profesionalita. Ačkoliv je i zde vidět mírný rozptýl hodnot, jde o nejlépe hodnocený aspekt kurzů. Je potěšitelné, že vysoce jsou hodnoceni lektori i u nejvíce poptávaných témat jako byla Heterogenita skupiny a klima třídy, Sociální znevýhodnění, Hodnocení průběhu a výsledků a Komunikace školy s rodiči. Nejlepšího hodnocení vůbec dosáhla lektorka kurzu Vliv odlišného mateřského jazyka, zde se potvrdilo, že spolupráce i s jinými odbornými neziskovými organizacemi, odkud lektorka byla se rozhodně vyplatí.

Poslední sledovanou oblastí je **celkové zhodnocení kurzu**. Účastníci byli dotazováni na celkovou spokojenost s kurzem, spokojenost s výukovými materiály a organizačním zajištěním kurzu.

Naplnění očekávání je další faktor, který souvisí s tím, zda se akce konala na škole a účastníci si tedy ne vždy sami kurz vybrali nebo byl kurz jako otevřený (viz graf 1), dále se i zde projevuje kontroverze tématu a jeho přijetí nebo naopak nepřijetí účastníky.

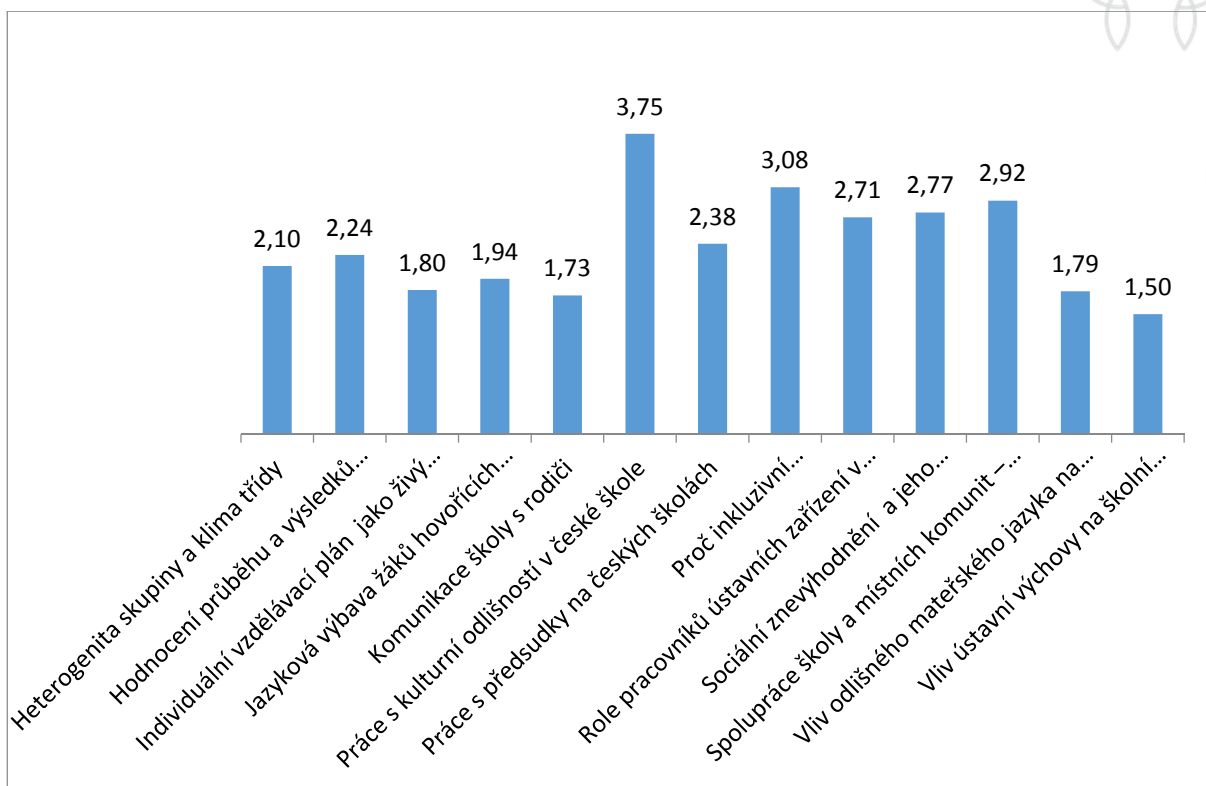
Podle 60 % dotazovaných kurzy velmi dobře naplnily jejich očekávání, ale je třeba stále mít na zřeteli procento těch účastníků, kteří s kurzem spokojeni nebyli. U 75 % účastníků splnili kurzy více či méně jejich očekávání. Stále však zůstává jisté procento neuspokojených účastníků, přičemž absolutní neuspokojení vykázalo 4 % pedagogických pracovníků.

Graf 15 Splněná očekávání od kurzu

Hlavní partner:

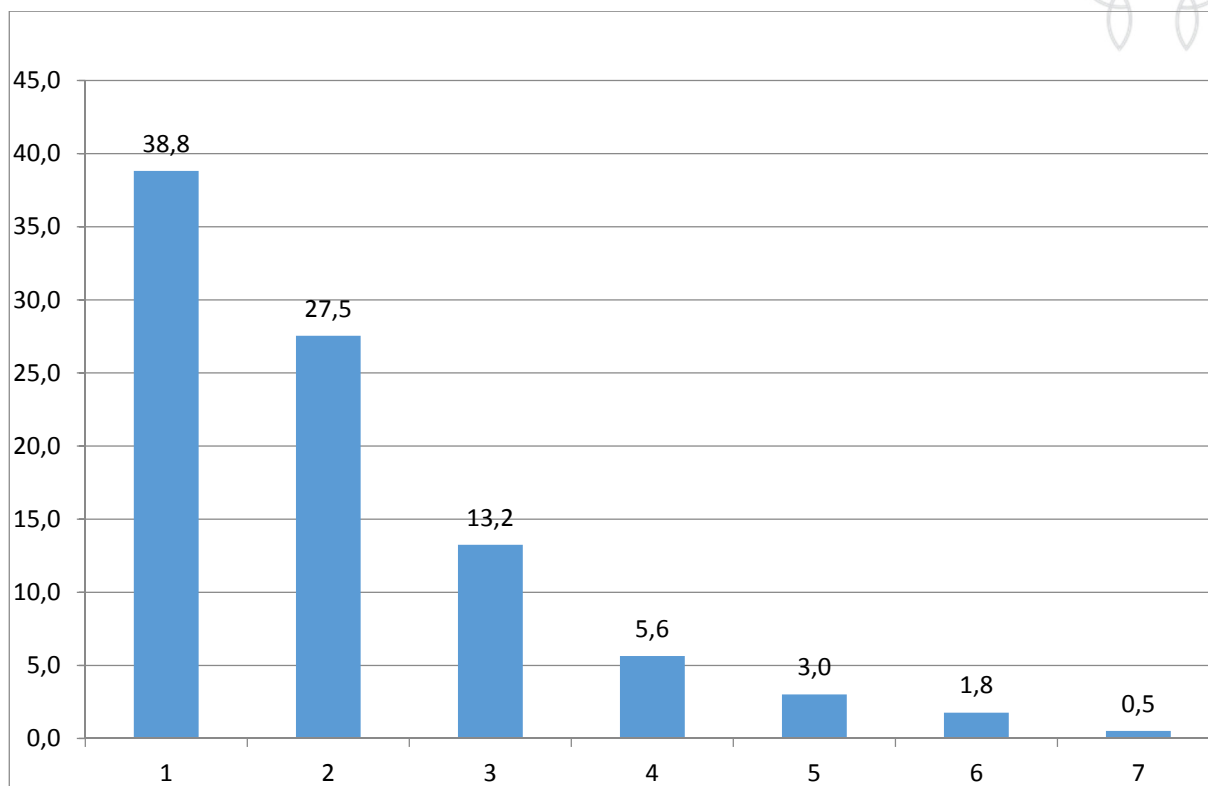

Hlavní partner:

Graf 16 Splnění očekávání od kurzu za jednotlivá témata

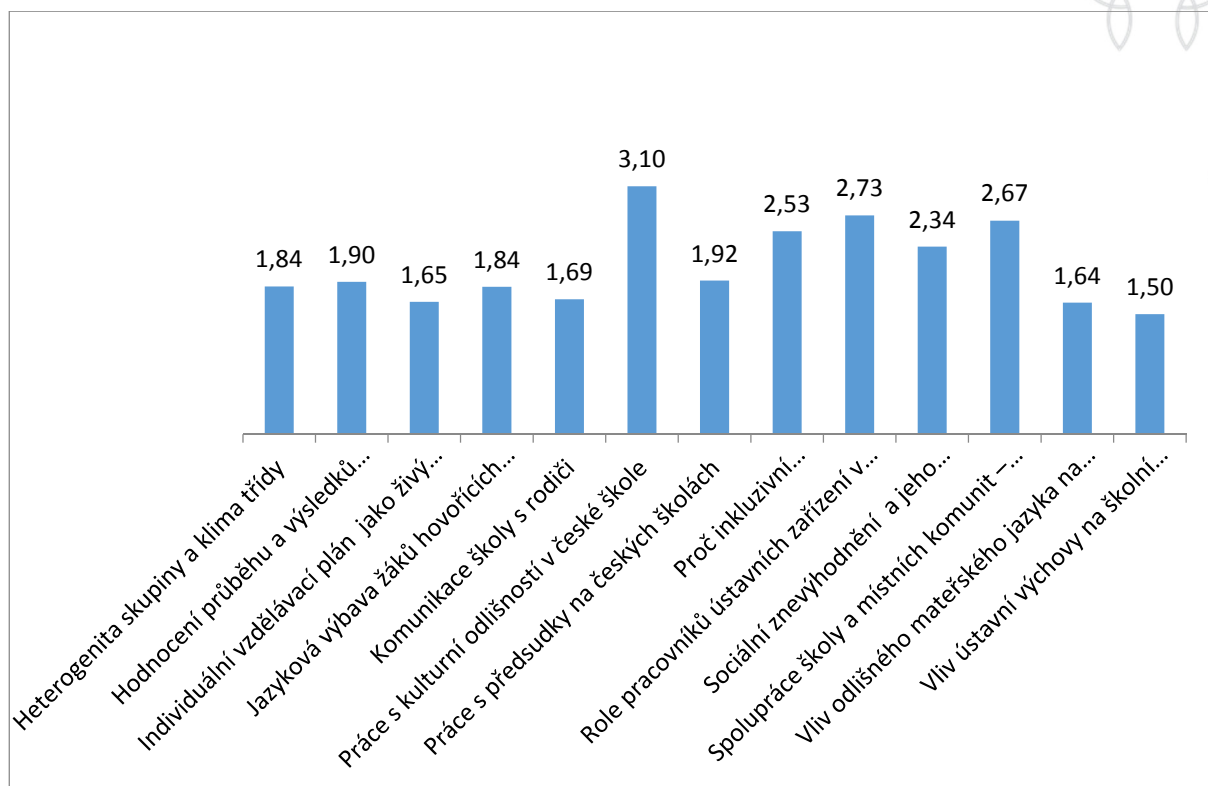

Hlavní partner:

Graf 17 Naplnění cíle a obsahu kurzu

Pokud jde o obsah, bylo s jeho naplněním spokojeno 66% účastníků, nejčastěji kladně hodnotili metody práce a aktivity využitelné i při práci ve třídě, možnost sdílení s kolegy a ukázání jiného pohledu na danou problematiku.

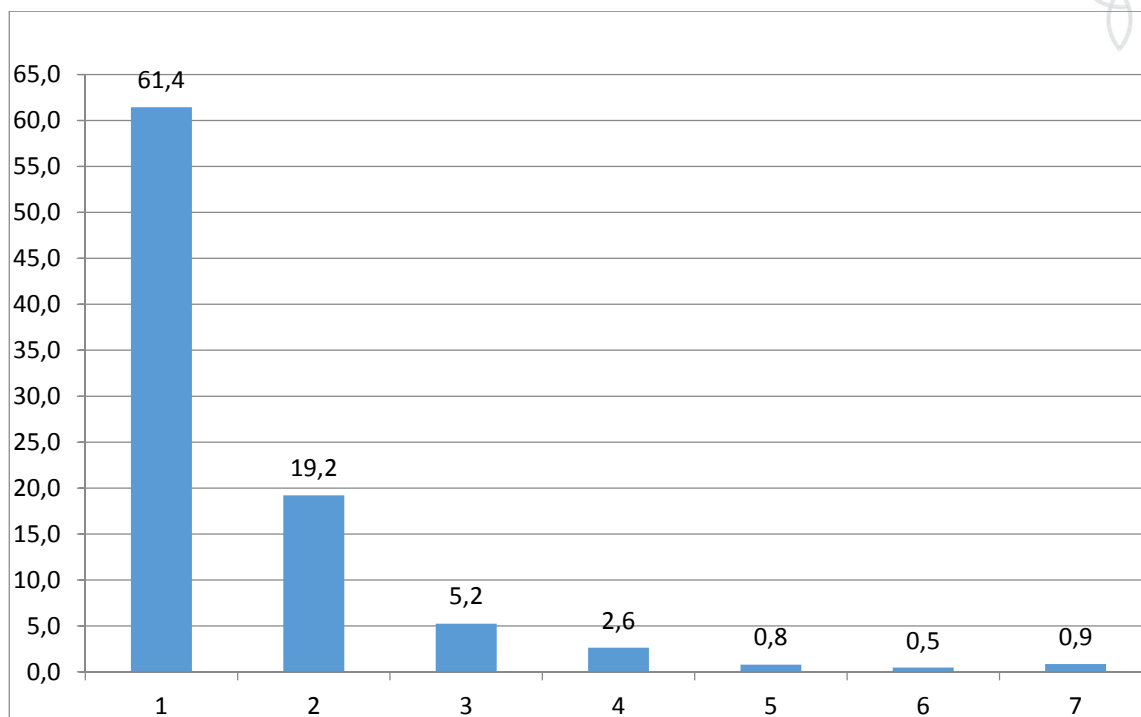

Hlavní partner:

Graf 18 Naplnění cíle a obsahu kurzu za jednotlivá témata

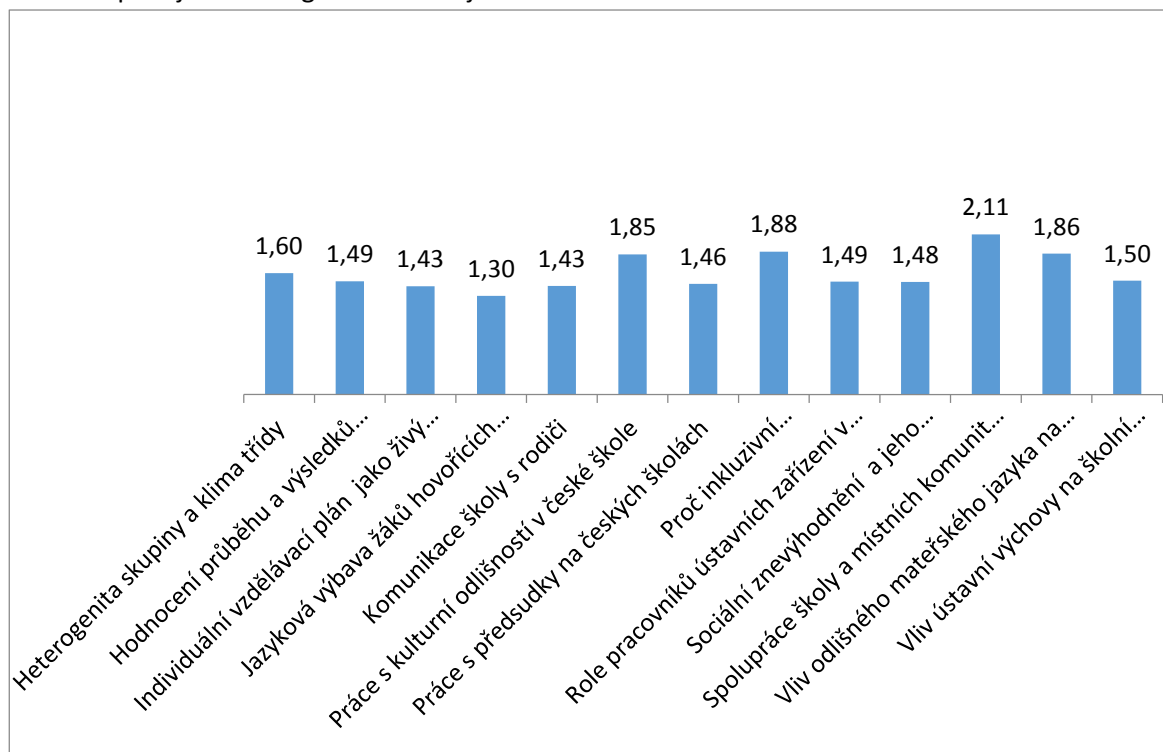
Nejvyšší spokojenosti s obsahovou stránkou dosáhly tyto kurzy: Vliv ústavní výchovy na školní neúspěšnost žáků (1,5), Vliv odlišného mateřského jazyka (1,64), Individuální vzdělávací plán (1,65), Komunikace školy s rodiči (1,69). Obecně lze ale říci, že 8 kurzů dosáhlo hodnoty do 2, 4 kurzy do 3 a pouze jeden kurz se na škále 1-7 pohyboval lehce nad 3.

Hlavní partner:

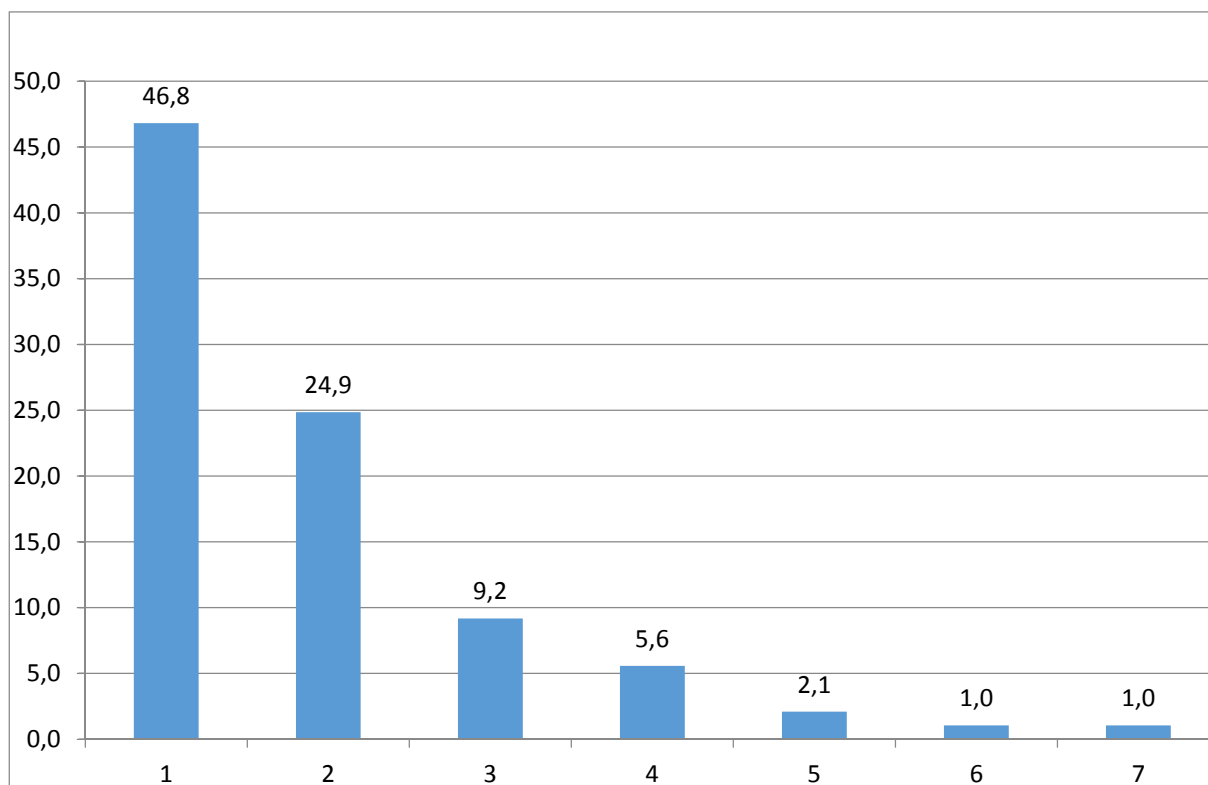
Graf 19 Spokojenost s organizačním zajištěním kurzu

Graf 20 organizace za jednotlivá témata

Podobně jako odbornost lektora bylo velmi vysoce účastníky hodnoceno i organizační zajištění kurzů.

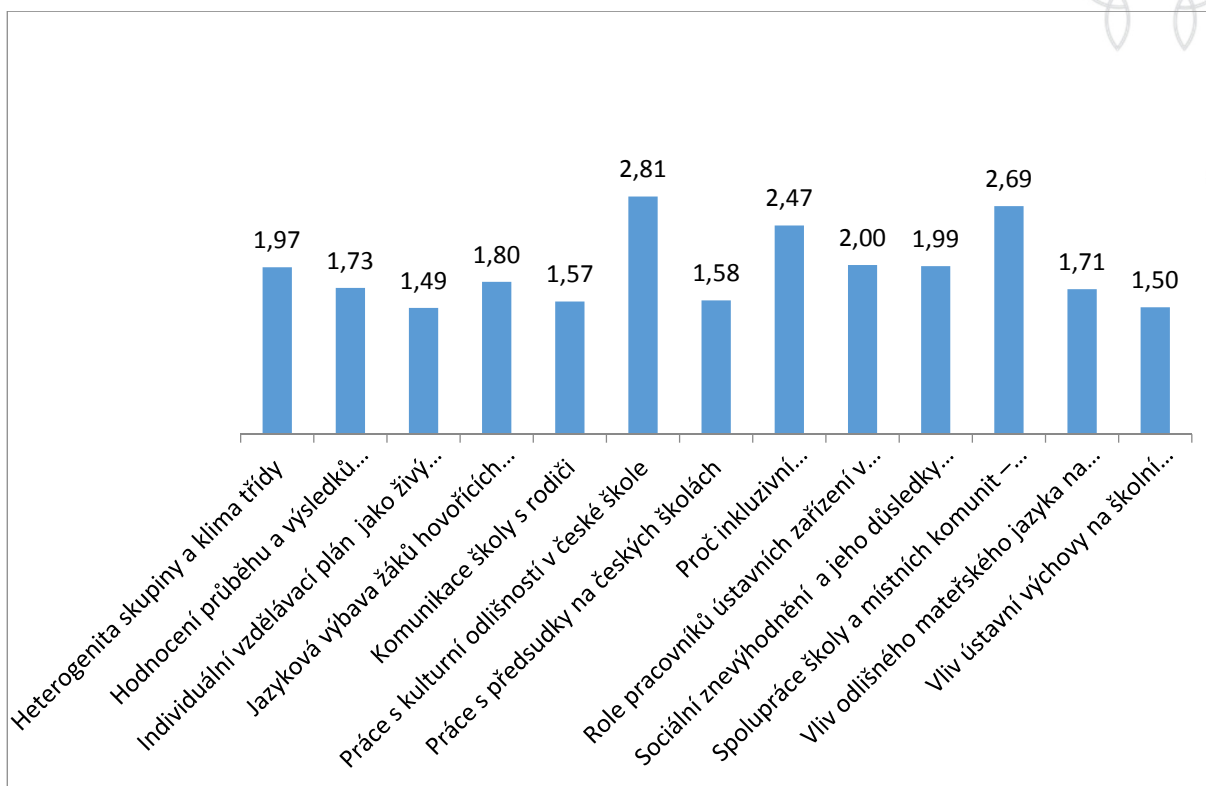

Hlavní partner:

Graf 21 Spokojenost s výukovými materiály

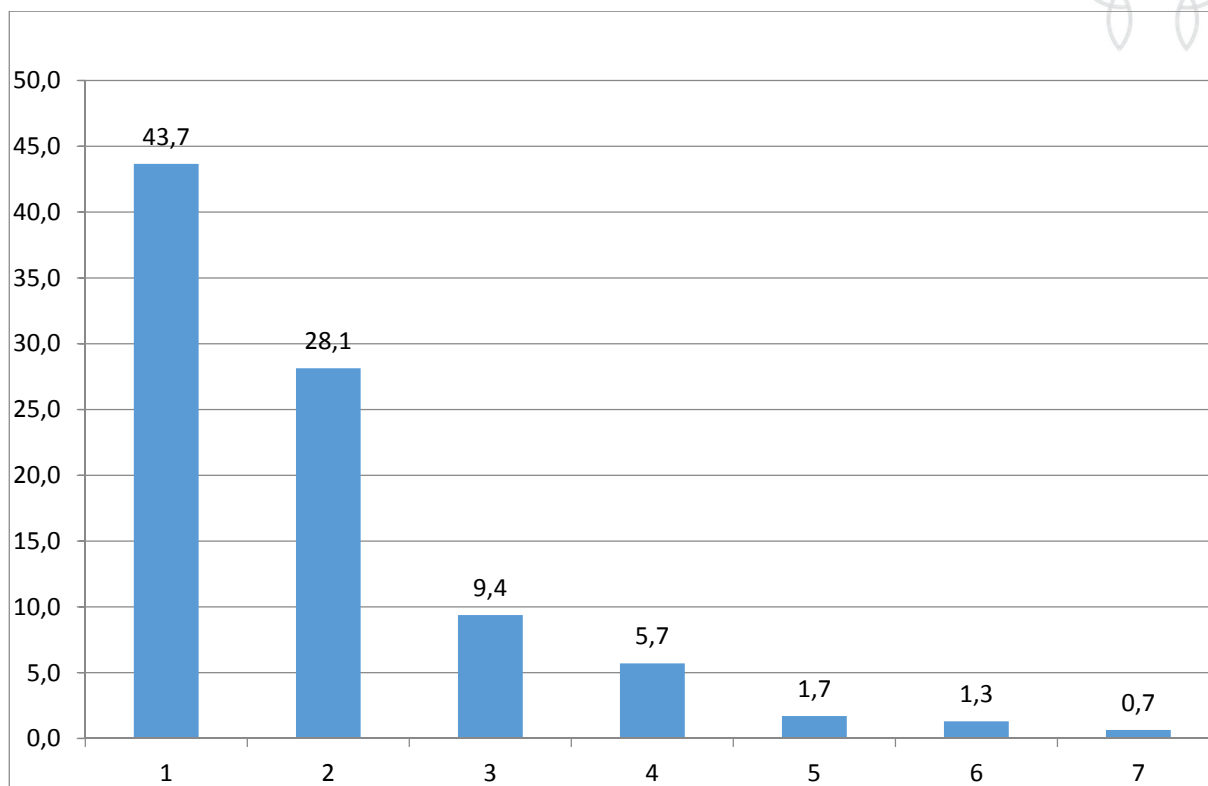
Ačkoliv byly výukové materiály ke kurzům hodnoceny celkově velmi kladně – 72% účastníků s nimi i do hodnocení materiálů se promítlo přijetí tématu, jak je vidět na grafu 22 zejména u kurzu Vliv ústavní výchovy., Komunikace školy s rodiči, Individuální vzdělávací program, Hodnocení v porovnání s kurzem Práce s kulturní odlišností, jehož materiály byly účastníky hodnoceny nejméně kladně.

Hlavní partner:

Graf 22 Spokojenost s výukovými materiály za jednotlivé kurzy

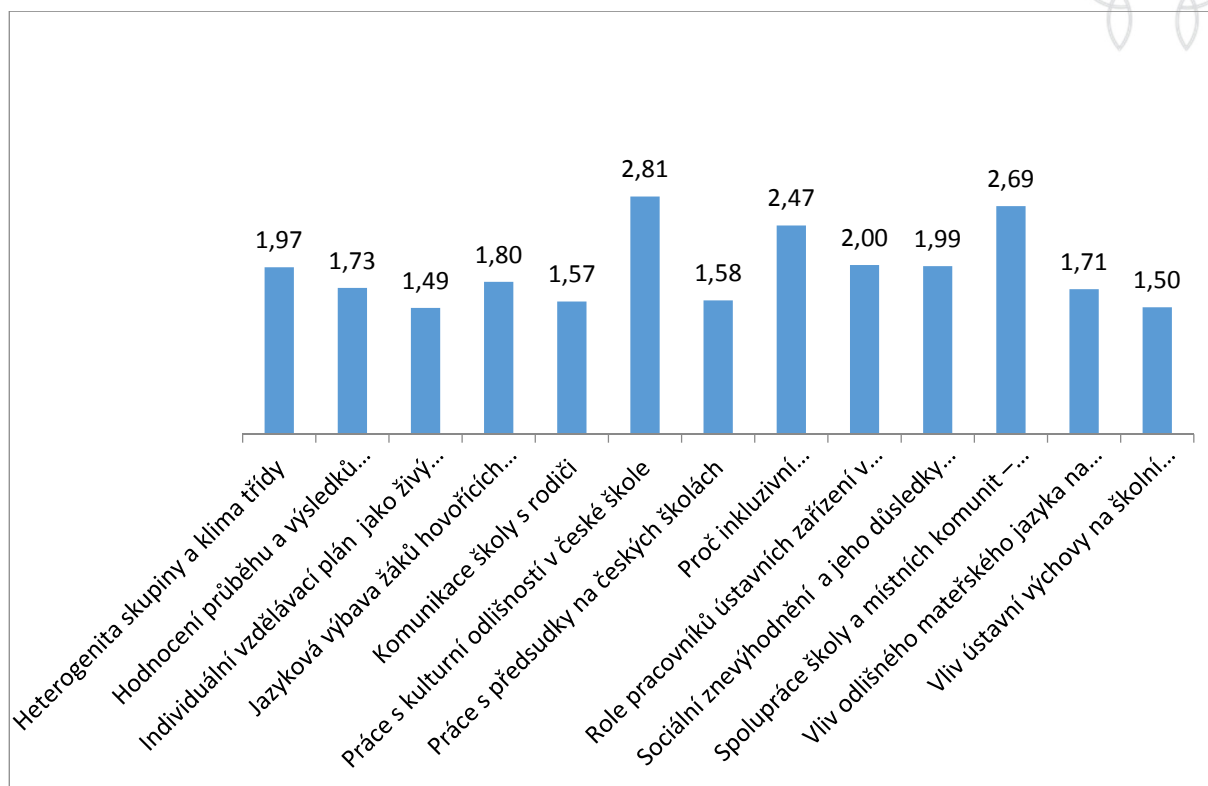

Hlavní partner:

Graf 23 Celková úroveň kurzu

Výše uvedený graf ukazuje, že celkem 71,8 % účastníků s kurzy velmi spokojeno. Naopak pouze 2% účastníků byla s kurzy nespokojena. Tento fakt se odrazil i externí evaluaci kurzů, kterou jsme si nechali udělat a která uvádí, že: Relevance vzdělávacích kurzů DVPP je velmi vysoká. To dokumentuje velký počet účastníků jednotlivých vzdělávacích akcí a značná četnost opakování kurzů zejména v tématech, která lze zobecnit na širokou dětskou populaci (dosah na celou třídu). Tuto skutečnost potvrdilo terénní šetření jak mezi managementem škol, tak mezi účastníky kurzů.

Hlavní partner:

Graf 24 Celková úroveň kurzu za jednotlivá témata

Většina kurzů byla průměrně hodnocena do max 2,0, což je velmi kladné hodnocení. Vyšší hodnoty u kurzů Práce s kulturní odlišností a Proč inkluzivní vzdělávání? jsou dané horším hodnocením dvou kurzů ze škol, kde se téma kurzu nesešlo s přijetím ze strany účastníků. Na tuto otázku často navazovaly vzkazy s poděkováním účastníků. Za všechny lze uvést reakce na kurz Komunikace školy s rodiči: „A ještě jednou děkuji za kurz – byl výborný.“ „Na kurzu jsem byla a velmi spokojená! Moc se mi líbil!“

Jednu z oblastí dotazníku tvořily otevřené otázky, na které mohli účastníci volně odpovídat.

Konkrétně to byly následující položky:

- *Nejužitečnějším tématem pro Vás bylo*
- *Téma, které považujete za zbytečné*

- *Prostor pro Vaše shrnující připomínky a postřehy ke kurzu*
- *Jaké informace jste na kurzu postrádali?*

1. Komunikace školy s rodiči

Z odpovědí účastníků jednoznačně vyplývá ohromná důležitost tématu komunikace. Kurz vyhodnotili téměř stoprocentně jako kvalitní proto, že v něm dostali v přehledně uspořádaném systému praktické i teoretické poznatky. Rozmanitost odpovědí na otázku co bylo nejužitečnější napovídá, že si z kurzu každý pro sebe vzal něco velmi užitečného (nejvíce ocenění získala část k **poskytování zpětné vazby, dále pak popisný jazyk, vztahové signály, způsob, jak v klidu komunikovat s rodiči i žáky, ale i v běžném životě, informace o mozku i zvládání emocí, řízení,...**). Jen výjimečně se jeví jako zbytečný popis fungování mozku. Účastníci vyjadřují velkou spokojenost i zájem o pokračování, v němž by některá témata byla rozebrána do větší hloubky (konfliktní situace, agresivní chování rodičů).

Hlavní partner:

2. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen žáků se SVP

Naprostá většina účastníků oceňuje, že kurz byl zaměřen na **formativní hodnocení (zpětnou vazbu, popisný jazyk, kritéria hodnocení)**. Oceňují v semináři použité **metody práce** (metody kritického myšlení). Jen některým vadilo, že určitou metodu kritického myšlení již znali, někdo by uvítal více informací ke konkrétní poruše učení. Někteří účastníci oceňují také „hry-ledolamky“, jiným připadaly tyto aktivity nadbytečné. Pár účastníků by potřebovalo aplikaci pro 2. stupeň či pro konkrétní předmět (AJ), vyskytl se také požadavek probrat hodnocení žáků se SPU u matutinní zkoušky od pedagoga SŠ.

3. Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání

Účastníky většinou nadchlo, že v semináři se používají příklady z praxe (kazuistiky), které „umožnily hlouběji se zamyslet nad problémem.“ Za důležité považují **informace o kultuře Romů**, oceňují **možnost diskuse s kolegy**, představení **instrumentální výuky** (metody práce s dětmi ze soc. znevýhodněného prostředí). Vnímají „pokus o řešení našich aktuálních problémů (proč se

někteří žáci chovají tak, jak se chovají - za agresivitou se mnohdy skrývá i jejich nejistota).

Přínosná byla zmínka o možnosti mentorů.

Výjimečně se některým zdálo, že dostávají informace, které znají z praxe a potřebovali by kupříkladu více praktických návodů „vzdělávání lidí, kteří se nechťejí vzdělávat“, více tipů, „jak pracovat s agresivními dětmi a dětmi bez zájmu“, postrádali „právní rámce aktivit“, „možnosti zainteresovaných institucí a jejich spolupráce“, uvítali by „odkazy na školy, které mají dobré zkušenosti s problematikou, příklady spolupráce se soc. úřady“.

Účastníci vyjádřili potřebu dalších kurzů zaměřených na děti na 2. stupni, chtějí „zůstat v kontaktu a řešit případné problémy“, vnímali nedostatek času na tak obsáhlé téma. Jeden respondent vyjadřuje malou naději, že lze uvést teorii do praxe za současných podmínek: „Teoretické rady skvělé - v praxi málo "použitelné" velký počet žáků ve třídě, nejsou finance na asistenty --> nelze se věnovat dětem s tímto problémem.“ Také někomu zůstala otázka, „jak řešit nespokojenost rodiny“ a „jak konkrétně s žáky pracovat“, což souvisí s potřebou „více se zaměřit na metodiky/praktické způsoby práce se sociálně vyloučenými jedinci.“

Hlavní partner:

4. Heterogenita skupiny a klima třídy

Účastníci kladně hodnotí logickou provázanost kurzu, z něhož si každý vybral něco důležitého pro sebe. Nejčastěji jmenují účastníci „**profil na jednu stránku**“, ale ve zpětné vazbě se objevuje jako přínosná také **práce s příběhem, práce kolektivem, s předsudky**, připomínka výuky, která respektuje **důležitost obou hemisfér, rozmanitost učebních stylů a typů inteligencí**. Aktivitu kurzu jsou dle mnohých využitelné v hodinách, při hodnocení i sebehodnocení. Účastníci také oceňují, že kurz byl dynamický a že jej vedla lektorka, která má vše ověřeno praxí i životními zkušenostmi. „Hodnota jedince je v něčem hlubší, než jen v jedničkách“ shrnuje jedna z účastnic.

Zdá se, že je již dostatečně známá Maslowova pyramida potřeb a někteří účastníci by se tedy bez této prezentace obešli, kurz se řadě učitelek a učitelů zdá koncipovaný spíše pro prvostupňové pedagogy.

5. IVP jako živý nástroj vzdělávání žáků se SVP

Z odpovědí na otevřené otázky jednoznačně vyplývá, že seminář poskytl účastníkům ve vyváženém poměru **teorii i praxi**. Porozuměli hlouběji smyslu neformálního IVP a pomohly jim k tomu **ukázky IVP, jejich analýza i vlastní tvorba IVP**. Oceňují **aktivity použitelné v rámci výuky, informace k Aspergerovu syndromu, autismu, SPU**, někteří postrádali větší zaměření také na ADHD. Pokud se však mezi účastníky vyskytl specialista, zaměření na konkrétní poruchu považoval za „zbytečné“. Účastníci ocenili také tu část semináře, která se zabývá asistenty pedagoga, jejich financováním a organizací. Pestrost skupiny, která se na semináři sešla, považují někteří za plus, jiní za mínus.

6. Jazyková výbava žáků hovořících romsky/romským etnolektem češtiny

Účastníci jsou nadmíru spokojeni s tím, že **kurz byl prakticky orientovaný** a že v něm dostali nezbytně nutnou teorii k tomu, aby si rozšířili **znalosti o etnolektu**, pochopili rozdíly mezi romskou a českou gramatikou, a tím také **příčiny problémů, které mají romské děti s jazykem**. Seminář způsobil **nový pohled účastníků na chyby romských žáků, proměnil postoje k problematice jejich vzdělávání**. Někteří účastníci by uvítali více námětů, jak konkrétní chyby odstranit. K tomu jedna účastnice dodává: „Myslím si, že během kurzu padly zajímavé připomínky i z naší strany. Možná by bylo dobré takové postřehy i do budoucích kurzů pro lidi, kteří zrovna nepřijdou s ničím konstruktivním.“ Někteří by uvítali menší důraz na gramatickou stavbu romštiny. Je pravděpodobné, že tito učitelé nevyučují (nedoučují) jazyk a v tom je možné hledat příčinu jejich komentáře.

7. Neviditelné překážky – speciální potřeby žáků se SVP

Kurz se konal jen jednou a účastníci vyjádřili spokojenost s praktickými technikami **zjišťování sociálních vazeb ve třídě, diagnostiku kolektivu a osobnosti, informace o dětské depresi a praktické informace o přístupu k žákům s poruchami chování**. Někdo by uvítal „více praktických rad do výuky“.

8. Práce s předsudky na českých školách

Hlavní partner:

Účastníci oceňují různost pohledů a sdílení zkušeností, **přehlednou a jasnou prezentaci tématu** a řadu aktivit, které pomohly lepšímu chápání tématu a získání osobních zkušeností: **První dojem, Power flower, Kdo jsem, seznámení s anti-bias přístupem, práci s příběhem** (o medvědovi). Jen výjimečně se zdály „aktivity dlouhé, i když byly zajímavé“.

9. Proč inkluzivní vzdělávání? Principy, efektivní metody a právní rámec vzdělávání žáků

Kurz přinesl účastníkům „jiný pohled na speciální školství a inkluzi“, oceňují **použití konkrétních životních příběhů, film i doporučení, jak s dětmi pracovat**. Ocenili, že se seznámili s **legislativním rámcem** (této části neporozuměla jen začínající učitelka) a získali **odkazy na webové stránky**. Jedna účastnice by uvítala „příklady konkrétních dětí a řešení problému v delším časovém horizontu“.

Hlavní partner:

10. Práce s kulturní odlišností v české škole

Účastníci hovoří o tom, že si uvědomili skryté stereotypy, oceňují **praktické příklady z výuky v romských rodinách**, vyjádřili lítost nad legislativními nedostatky, potřebovali by konkrétní pomoc v praxi.

11. Role pracovníků ústavních zařízení v práci s ohroženými dětmi a rodinami

Účastníci ocenili, že získali **přehled o komplexním systému péče o ohrožené děti a systémem deinstucionalizace**, někteří považují deinstucionalizaci za zbytečné téma. Ocenili také informace k legislativě a IPOD. Účastníci postrádali příklady dobré praxe.

12. Vliv ústavní výchovy na školní úspěšnost žáků

Tohoto semináře se zúčastnili i přes dostatečný počet přihlášených nakonec jen 4 lidé. Ocenili **případovou konferenci, informace o OSPOD, praktické zkušenosti z ústavní výchovy**. „Forma byla vyhovující, více takových kurzů“.

13. Spolupráce školy a místních komunit – komunitní vzdělávání

Účastníci jednou realizovaného kurzu ocenili seznámení se **standardy, přiblížení komunitních škol v ČR i zkušenosti ze zahraničí** a především „**praktické cvičení ve skupinách**, protože prohlubuje vztahy a spolupráci s kolegy“. Mnozí vyhodnotili kurz jako praktický a srozumitelný, některým se zdál příliš obecný a málo zaměřený na praxi.

14. Vliv odlišného mateřského jazyka na školní úspěšnost žáků

Účastníci ocenili **praktické návody na práci s dětmi s odlišným mateřským jazykem a jejich hodnocení, vyrovnávací plán a možnosti podpor, seznámení s www.inkluzivniskola.cz**. Jednou se objevil požadavek většího množství praktických příkladů a metod práce.

Hlavní partner:

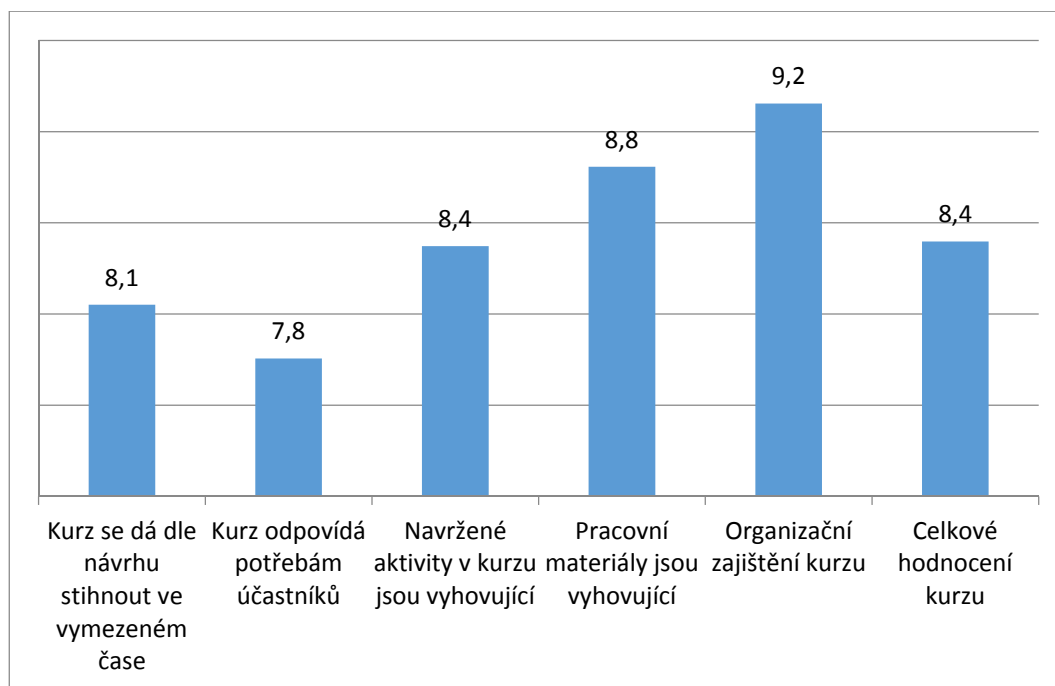

Zpracování výstupů z evaluačních dotazníků lektorů z kurzů DVPP za ČvT realizovaných ČvT v období leden 2014 – květen 2015

Informace jsou ze zpracování 66 kurzů realizovaných v období červenec 2014 – leden 2015, dotazník vyplnilo 19 lektorů za 15 různých typů kurzů.

Lektoři hodnotili kurzy z pohledu jejich nastavení – obsahového, a míry jak odpovídají potřebám účastníků. Otázky, na něž odpovídali označením bodů na škále 1 nejhorší - 10 nejlepší hodnocení, byly:

1. Kurz se dá dle návrhu stihnout ve vymezeném čase
2. Kurz odpovídá potřebám účastníků
3. Navržené aktivity v kurzu jsou vyhovující
4. Pracovní materiály jsou vyhovující
5. Organizační zajištění kurzu
6. Celkové hodnocení kurzu

Hlavní partner:

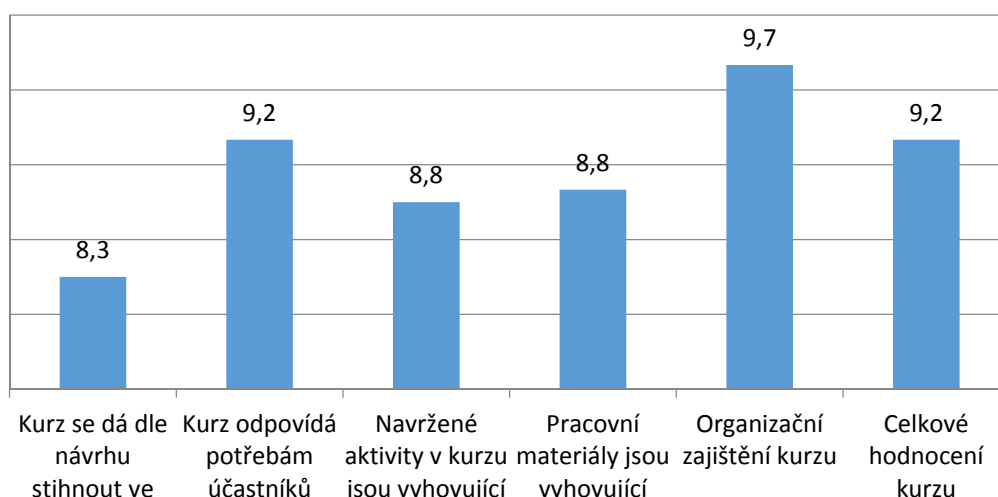
Graf 25 Celkové hodnocení kurzů ze strany lektorů

Z výše uvedeného grafu lze vysledovat, že nejvíce byli lektori spokojeni se servisem, který měli k dispozici, tedy s organizačním zajištěním kurzu. Dále pak s materiály, které měli k dispozici a kurzem jako takovým, resp. s jeho aktivitami. Nejnižší bylo hodnoceno, nakolik kurz odpovídal potřebám účastníků, což je zde v průměrných číslech za všechny kurzy silně ovlivněno jednotlivými kurzy, kdy se téma většinou při akci na škole, kde bylo poptané vedením školy, nepotkalo s potřebami a nastavením učitelského sboru.

Konkrétně se spokojenost s nastavením kurzů ukazují jednotlivé grafy dále, kde je již zobrazeno průměrné hodnocení za jednotlivé kurzy.

Komunikace školy s rodiči

Hlavní partner:

Graf 26 Celkové hodnocení kurzu Komunikace školy s rodiči

Kurz se konal čtrnáctkrát, k dispozici jsme měli 12 hodnocení od dvou lektorů. Spokojenost lektorů s nastavením kurzu odpovídá tomu, že i účastníky je tento kurz hodnocen nejlépe. Zejména pokud jde o přínos kurzu, je vnímán účastníky velmi silně i díky jeho univerzálnosti a přenositelnosti do dalších oblastí života, než je prostředí školy. Spokojenost účastníků s tímto kurzem i poptávka po návaznosti na něj nás vedly k tomu, že jsme ke konci projektu podali žádost o akreditaci dalších dvou kurzů zaměřených na komunikaci v prostředí školy.

ZŠ Moravský Beroun, Komunikace školy s rodiči

„Dověděli jsme se řadu zajímavých informací o mozku – ve spojitosti s našimi emocemi a chováním. Lépe tak můžeme hodnotit chování žáků ve třídě. Dověděli jsme se, jak správně zareagovat při jednání s dítětem v určitých situacích (hysterické dítě, dítě zlobivé, agresivní, vulgární....). V další části semináře nám pan doktor Matula poradil, jaké komunikační techniky lze použít při jednání s rodiči, aby rozhovor proběhl v klidné a přátelské atmosféře. Celý seminář byl super.“

Hlavní partner:

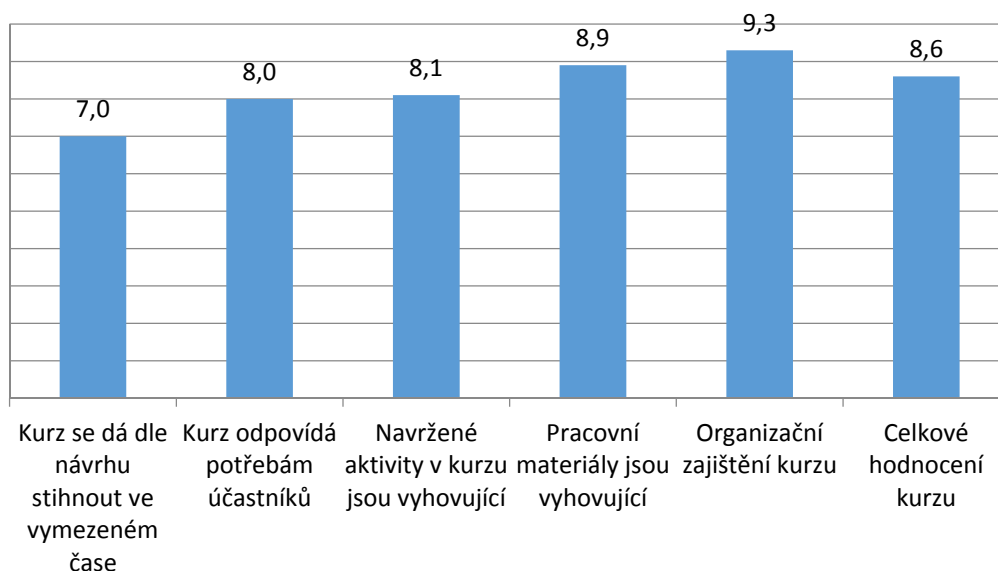

Graf 27 Celkové hodnocení kurzu Neviditelné překážky - speciální potřeby žáků se SVP

Kurz se uskutečnil pouze jednou, k dispozici je hodnocení jednoho lektora. Vzhledem k tomu, že šlo o akci na škole, kde bylo téma vybráno vedením školy, téma účastníci nepřijali s nadšením. Šlo zároveň o velmi proškolený sbor, obsah bylo tedy možné stihnout v kratším než původně pro celý kurz plánovaném čase. Zvažujeme s lektorkou akreditaci podobně zaměřeného kurzu s časovou dotací jen na jeden den.

Heterogenita skupiny a klima třídy

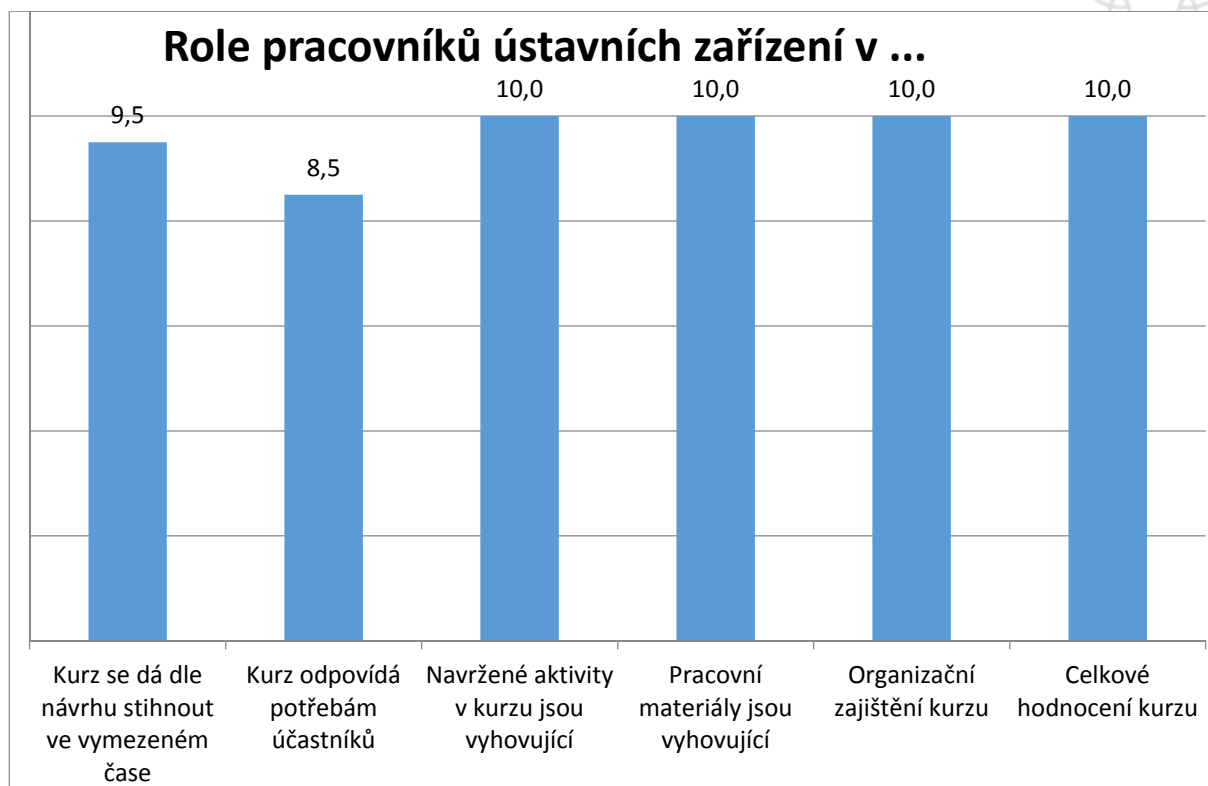

Hlavní partner:

Graf 28 Celkové hodnocení kurzu Heterogenita skupiny a klima třídy

Výše uvedený graf vznikl na základě hodnocení deseti kurzů, dvěma různými lektory. V průběhu realizace kurzů se vyměnily lektorky a posléze se změnilo lehce i nastavení kurzu, neb se kurz nedal zvládnout v časovém limitu jednoho dne. Tato změna přispěla k větší spokojenosti lektorky i účastníků.

Hlavní partner:

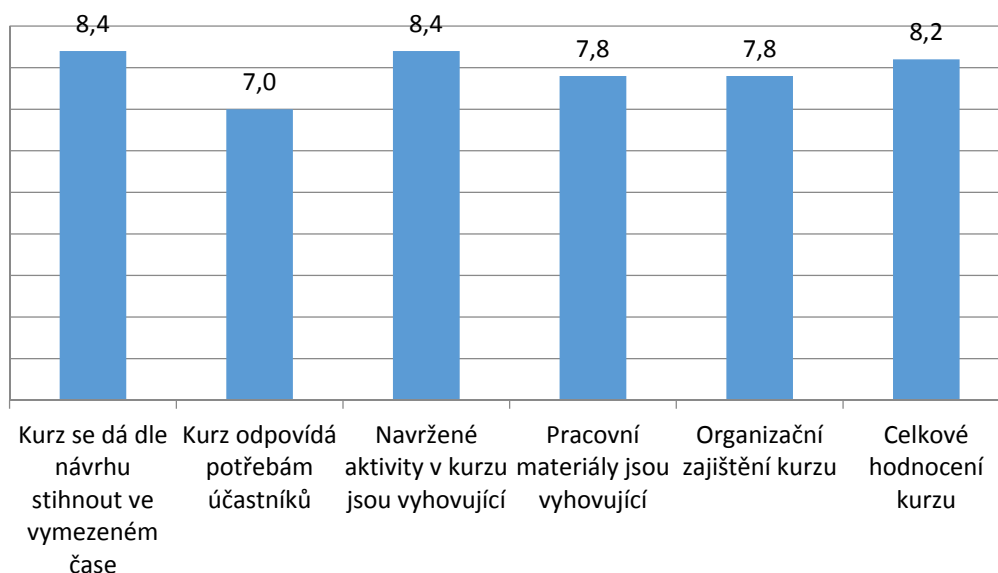

Graf 29 Celkové hodnocení kurzu Role pracovníků ústavních zařízení v práci s ohroženými dětmi a rodinami

Výše uvedený graf zobrazuje hodnocení jednoho pilotního ověření kurzu, který spolu vedli a hodnotili dva lektori. Ačkoliv šlo o kurz svou tematikou poměrně kontroverzní, jeho výsledné hodnocení bylo poměrně kladné. Účastníci kurzu přijali, pouze téma transformace bylo vnímáno jako zbytečné, dá se říci, že v tomto bodě kurz přesáhl vnímání vlastního profesního vymezení účastníků.

Práce s předsudky na českých školách

Hlavní partner:

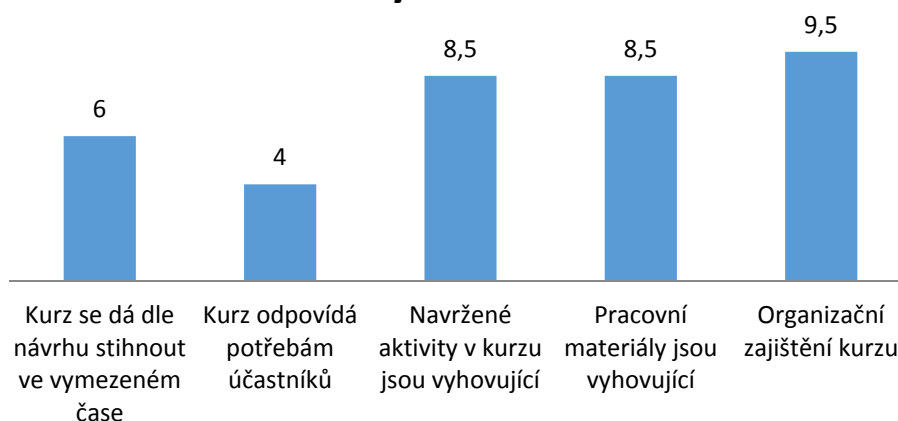

Graf 30 Celkové hodnocení kurzu Práce s předsudky na českých školách

Kurz se uskutečnil třikrát, k dispozici jsou čtyři hodnocení 3 různých lektorů, kteří kurzy vedli ve dvojici. Lektori sami jsou s nastavením kurzu spokojeni, účastníci oceňují různost pohledů a sdílení zkušeností, přehlednou a jasnou prezentaci tématu a řadu aktivit, které pomohly lepšímu chápání tématu a získání osobních zkušeností.

Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání

Hlavní partner:

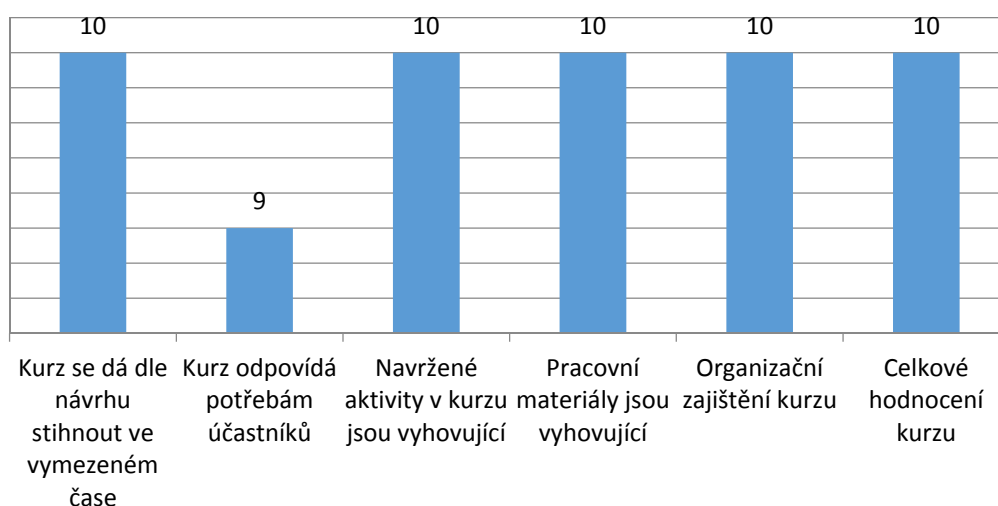
Graf 31 Celkové hodnocení kurzu Sociální znevýhodnění a jeho důsledky ve vzdělávání

Kurz se uskutečnil čtrnáctkrát, k dispozici bylo dvanáct hodnocení třech lektorů. Jak bylo uvedeno v hodnocení kurzů účastníky, je hodnocení tohoto kurzu velmi odvislé od přijetí obsahu a celého tématu účastníky. V jednom případě šlo o školu, kde byli účastníci velmi negativně zaujatí vůči samotnému tématu kurzu a od toho se odvíjelo hodnocení kurzu jimi i lektorem: „Téma sociálního znevýhodnění je pro pedagogy třaskavina. A když se v kurzu představí konkrétní metody, je reakcí obrana vlastní profesionality.“

Účastníky většinou nadchlo, že v semináři se používají příklady z praxe (kazuistiky), které „umožnily hlouběji se zamyslet nad problémem.“

Jazyková výbava žáků hovořících romsky/romským etnolektem češtiny

Hlavní partner:

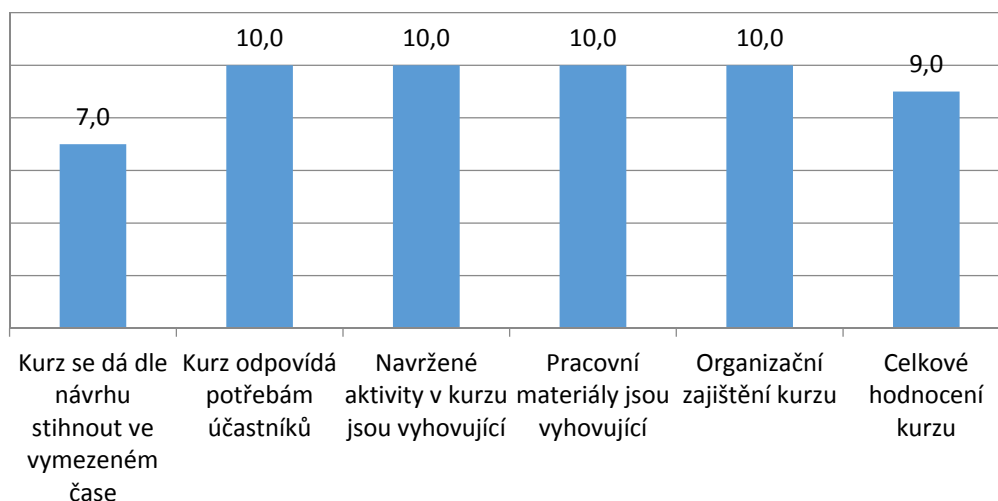

Graf 32 Celkové hodnocení kurzu Jazyková výbava žáků hovořících romsky/romským etnolektem češtiny

Kurz se uskutečnil třikrát z toho jednou v podobě akce na tzv. komunitní škole, kde se kumulují děti ovlivněné romským etnolektem a dvakrát jako otevřený, kdy účastníky byli převážně pracující s dětmi s romským etnolektem či romsky, takže cílová skupina účastníků byla ideální. K dispozici bylo 5 hodnocení od 2 lektorů, kteří kurz vedli ve dvojici, obecně lze říci, že se nad nastavením kurzu lektorky shodly, nižší je hodnocení jen v případě vědomí si potřeby u účastníků samotných.

Vliv ústavní výchovy na školní úspěšnost žáků

Hlavní partner:

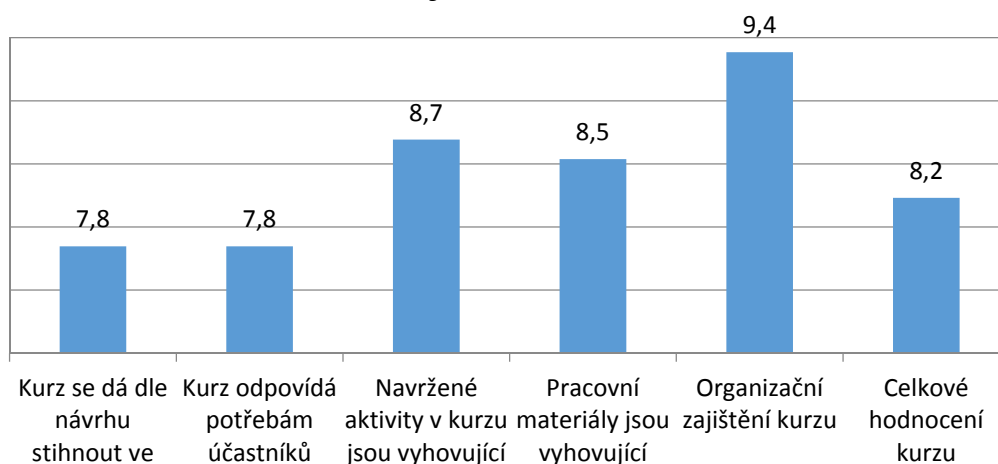

Graf 33 Celkové hodnocení kurzu Vliv ústavní výchovy na školní úspěšnost žáků

Kurz se uskutečnil jednou, k dispozici je jedno hodnocení lektora. Kurz se bohužel v rámci pilotního ověření nepodařilo ověřit na té pravé cílové skupině – přes velkou propagaci kurzu nakonec zaměstnanci škol vzdělávající žáky a studenty z ústavní výchovy o kurz skoro žádný zájem neprojevali. Na kurz dorazili převážně pracovníci ústavní výchovy, obsah se tedy musel lehce přizpůsobit účastníkům. Přesto s jeho obsahem a nastavením byli účastníci i lektori spokojeni.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen dětí a žáků se SVP

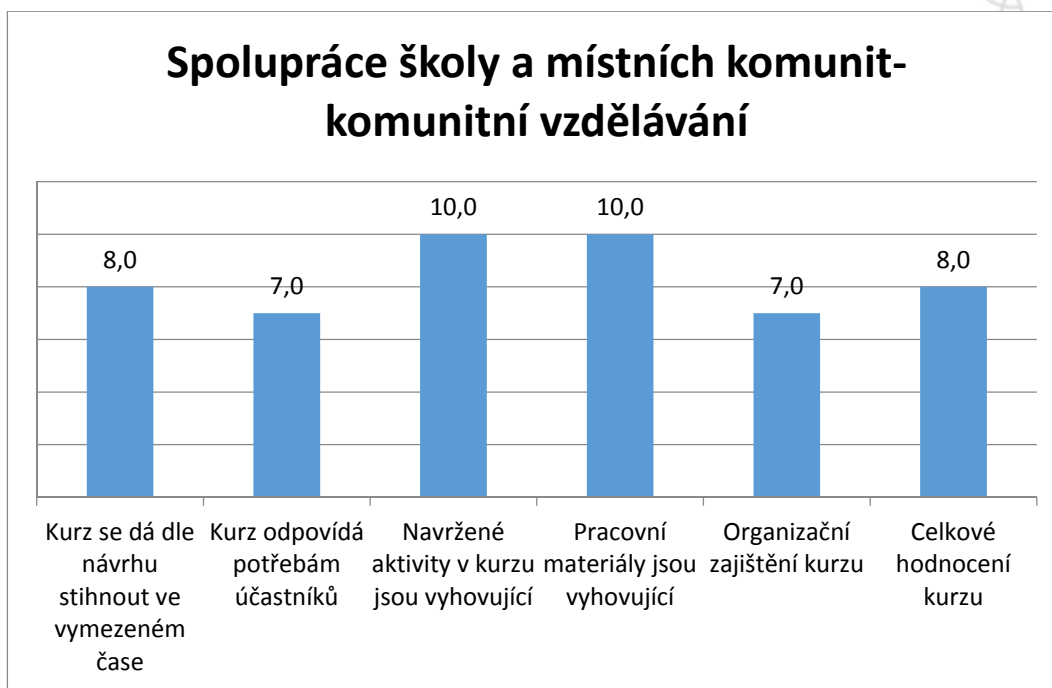

Hlavní partner:

Graf 34 Celkové hodnocení kurzu Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání nejen dětí a žáků s SPU

Kurz byl jedním z nejpoptávanějších, celkem se uskutečnil čtrnáctkrát, k dispozici je 13 hodnocení třech různých lektorek. Kurz byl na základě dvou pilotází včetně materiálů upraven, postupně k němu byly přidány i dodatečné materiály. V současném nastavení vyhovuje kurz lektorce i účastníkům, jimiž také velmi kladně hodnocen, viz následující zpětná vazba ze školy v Poběžovicích, kde byl kurz také realizován: „Píšu Vám ohledně semináře s pí. Budíkovou - byl úžasný!!! Pí. Budíková je úžasná!!! Bylo to vše super!!! Děkuji opravdu mnohokrát za to, že jste napomohla zrealizovat tento úžasný seminář!“

Hlavní partner:

Graf 35 Celkové hodnocení kurzu Spolupráce školy a místních komunit

Kurz se uskutečnil pouze jednou, jednalo se zároveň o pilotní kurz, který se konal na škole a lektorovala jej dvojice lektorů. Jeden z nich byl z kurzem spokojen více, druhý vidí stále prostor pro větší nastavení kurzu směrem do praktičnosti a zážitkovosti kurzu, což je dáno rozdílným přístupem osobou lektorů.

Hlavní partner:

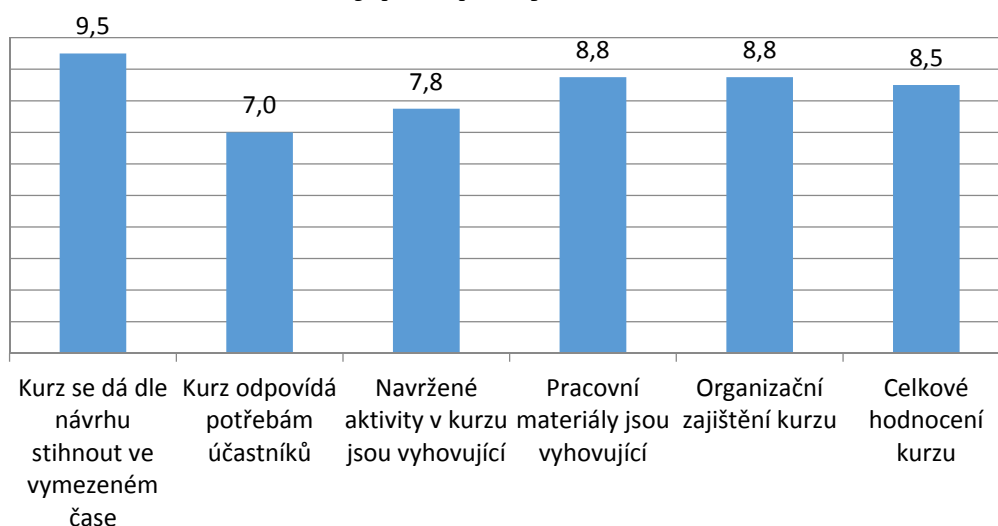

Graf 36 Celkové hodnocení kurzu Vliv odlišného mateřského jazyka

Kurz se uskutečnil jednou, jednalo se zároveň o pilotní kurz, který se konal na škole. Spokojena s nastavením kurzu byla nejen lektorka, ale kladně jej hodnotili i účastníci kurzu.

Individuální vzdělávací plán jako živý nástroj podpory žáků se SVP

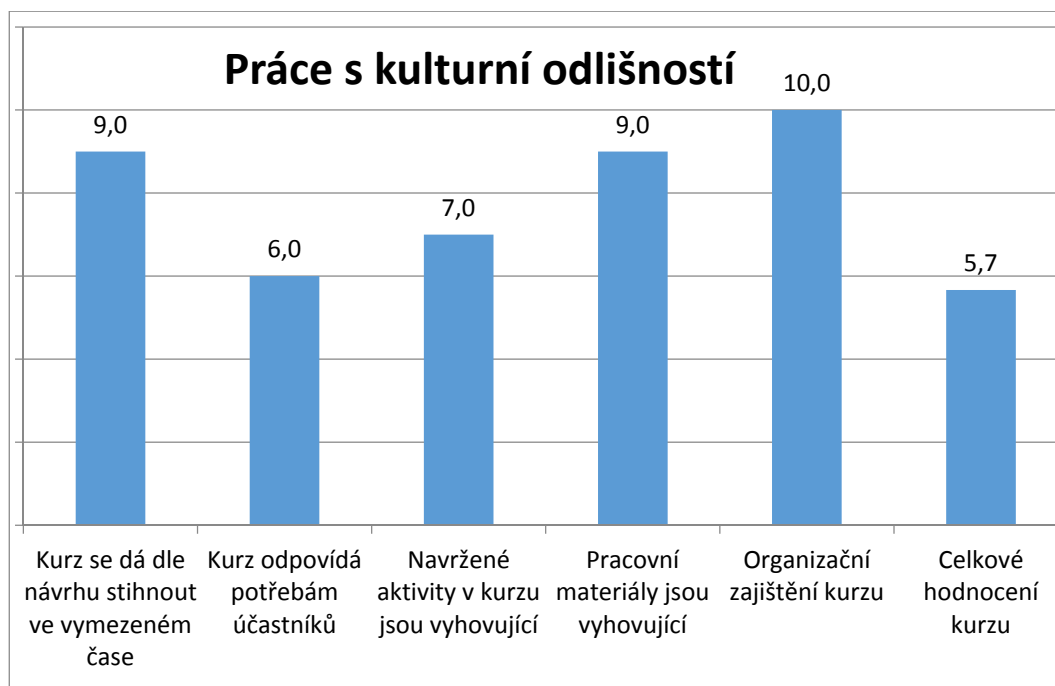

Hlavní partner:

Graf 37 Celkové hodnocení kurzu Individuální vzdělávací plán jako živý nástroj podpory žáků se SVP

Kurz Individuální vzdělávací plán by realizován čtyřikrát – na škole i jako otevřený kurz, k dispozici jsme měli 3 hodnocení jedné lektorky.

Hlavní partner:

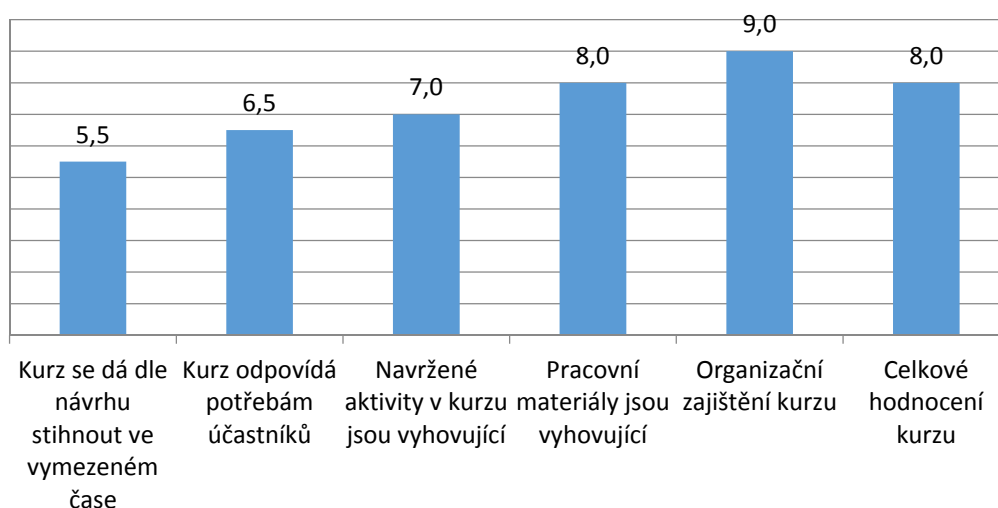

Graf 38 Celkové hodnocení kurzu Práce s kulturní odlišností

Kurz Práce s kulturní odlišností v české škole se uskutečnil třikrát: první, pilotní kurz, byl otevřeným kurzem, v dalších dvou případech se jednalo o kurz na škole. Máme k dispozici celkem 3 hodnocení od dvou lektorů. Nízké bodové hodnocení v případě některých položek kurzu bylo dáno negativně naladěným učitelským sborem vůči kulturním odlišnostem, potažmo vůči romským dětem, na škole, kde byl kurz realizován. V tomto případě se ukázalo, že dobře připravený kurz nemusí mít vždy odezvu, pokud na straně posluchačů existuje apriorní averze vůči těmto tématům.

Proč inkluzivní vzdělávání? Principy, efektivní metody a ...

Hlavní partner:

Graf 39 Celkové hodnocení kurzu Proč inkluzivní vzdělávání? Principy, efektivní metody a právní rámec vzdělávání žáků

Kurz proběhl celkem třikrát, k dispozici byly dvě hodnocení jednoho lektora. Seminář má dvě části. První část orientovanou na principy inkluzivního vzdělávání a obsahuje také praktické informace z legislativy, či dotačních principů tato část byla pozitivně hodnocena. Druhá část se orientuje na definici individuálních vzdělávacích potřeb všech dětí a to skrze jejich učební styly. Tato část se snaží formou zážitku pedagogům zprostředkovat potřeby každého jedince pro efektivní učení. Tato druhá část se setkávala již s nevolí. Tato nevole byla dána tím, že téma bylo pedagogům naordinováno vedením škola a tato aktivita již byla pro pedagogy ohrožující. Nižší motivovanost pedagogů byla také dána tím, že inkluze nebyla v těchto školách pozitivně přijímána.